

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร และการสำรวจภาคสนาม วิเคราะห์ประกอบกันตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเมืองราด-
วิทยาคม

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ตอนที่ 3 ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 4 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผังการแบ่งเขตอำเภอโดยสังเขป

จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดพิษณุโลก

จ.เลย

จังหวัดเลย

จังหวัด

ขอนแก่น

อ. หล่มเก่า

อ. น้ำหนาว

12

เมืองราดวิทยา

หล่มสักวิทยา

หล่มสักวิทยา

อ. หล่มสัก

อ. เขาค้อ

เมืองกลางวิทยา

อ. วิ่งเปี้ยว

อ. เมืองเพชรบูรณ์

จังหวัดพิจิตร

อ. ชนแดน

จังหวัดชัยภูมิ

อ. ตะพานหิน

113

อ. ชนแดน

นาเฉลียงวิทยา

ดงชัยวิทยา

เพชรบูรณ์วิทยา

หนองไผ่

อ. หนองไผ่

จังหวัดนครสวรรค์

อ. บึงสามพัน

วังพิกุลวิทยา

อ. บึงสามพัน

นิคมศิลปอุตสาหกรรม

อ. วิเชียรบุรี

น้ำร้อนวิทยา

พหามครทมนต์

อ. วิเชียรบุรี

ศรีเทพ

อ. ศรีเทพ

จังหวัดลพบุรี

21

จ. สระบุรี

ตอนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม คือ ชุมชนตำบลนาข่า ในอำเภอหล่มเก่า ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย อยู่ตรงบริเวณระหว่างภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณเส้นรุ้งที่ 6 องศาเหนือ กับเส้นแวง 101 องศาตะวันออก ส่วนกว้างของจังหวัดเพชรบูรณ์ วัดจากด้านตะวันออกถึงตะวันตกยาว 55 กิโลเมตร ส่วนยาวที่สุดวัดจากด้านเหนือสุดถึงใต้สุดของจังหวัดยาว 296 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,668,416 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7.9 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ทำการเกษตรประมาณ 4,570,234 ไร่ ไร่ประโยชน์อื่น ๆ ประมาณ 995,651 ไร่ และเป็นพื้นที่ป่าประมาณ 2,351,875 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีภูมิประเทศเป็นที่ลุ่มแบบท้องทะเล ประกอบด้วยเนินเขา ป่า และที่ราบเป็นตอนๆ สลับกันไป พื้นที่มีลักษณะลาดชันจากเหนือไปใต้ ตอนเหนือมีทิวเขาสูง ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบมีเทือกเขาเพชรบูรณ์ขนาบกันไปทั้งสองข้าง ทั้งทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ถ้าอยู่ในจังหวัดจะมองเห็นภูเขาล้อมรอบทั้งสี่ด้าน มีแม่น้ำป่าสักซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญที่สุดของจังหวัดไหลผ่านตอนกลางของจังหวัด จากทิศเหนือไปทิศใต้ ยาวประมาณ 350 กิโลเมตร ห้วยลำธารหลายสายเกิดจากภูเขาเพชรบูรณ์ แม่น้ำป่าสักไหลผ่านอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และไหลผ่านอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไหลลงสู่มแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่ป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา ในฤดูฝนถ้าฝนตกชุก น้ำจะไหลท่วมล้นฝั่งแม่น้ำ ทำให้เกิดอุทกภัยตามบริเวณชายฝั่งแม่น้ำทั้งสองข้าง ส่วนฤดูแล้งน้ำจะตื้นเขินขาดตอนเป็นช่วงๆ ไม่มีน้ำเพียงพอสำหรับใช้ทำการเกษตร ปลูกผลไม้ ปลูกข้าว ไร่สวน ไร่สวนขนาดเล็ก ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไป สำนักงานชลประทาน

เพชรบูรณ์ได้วางโครงการชลประทานตามพระราชดำริ มีโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำ และเขื่อน ตามแผนพัฒนาลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบน โครงการชลประทานขนาดเล็ก โครงการชลประทานที่เสร็จเรียบร้อยแล้วได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง อยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์มีพื้นที่กักเก็บน้ำ 1,800 ไร่ ปริมาณน้ำ 20.7 ลูกบาศก์เมตร พื้นที่เกษตรได้รับประโยชน์ 16,940 ไร่ นอกจากส่งน้ำไปใช้ในการเกษตรแล้ว ยังส่งน้ำให้การประปาจังหวัดเพชรบูรณ์ และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาอีกด้วย เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์มีภูเขาล้อมรอบ ทำให้อากาศร้อนมากในฤดูร้อน และฤดูหนาวจะหนาวจัดมาก โดยเฉพาะในท้องที่กิ่งอำเภอน้ำหนาวและอำเภอหล่มเก่าตอนบน เป็นส่วนที่อากาศหนาวมากที่สุดของจังหวัด

การปกครอง

จังหวัดเพชรบูรณ์แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 102 ตำบล 1,040 หมู่บ้าน 2 เทศบาล และ 11 สุขาภิบาล จำนวนประชากรทั้งสิ้นรวม 919,449 คน ชาย 466,724 คน หญิง 452,725 คน (สถิติเมื่อสิ้นปี 2530)

ตารางที่ 7 แบ่งเขตการปกครองเป็นรายอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และจำนวนประชากร

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
อำเภอเมืองเพชรบูรณ์	17	179	99,662	96,524	196,186
บึงสามพัน	7	78	31,601	31,601	63,000
ชนแดน	6	69	42,306	39,157	81,463
กิ่งอำเภอวังโป่ง	4	35	17,142	16,412	33,554
หล่มเก่า	9	86	31,838	31,577	63,409
กิ่งอำเภอน้ำหนาว	3	24	7,087	6,556	13,643
หล่มสัก	20	197	77,226	76,436	153,662
กิ่งอำเภอเขาค้อ	6	41	11,311	10,637	21,948
หนองไผ่	9	105	53,976	51,755	105,731
ศรีเทพ	7	81	30,739	29,817	60,556
วิเชียรบุรี	14	145	63,836	62,461	126,297
รวม	102	1,040	466,724	452,725	919,449

ที่มา: งานสมุดสถิติจังหวัด กองรายงานสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอาชีพและผลิตผลทางการเกษตร เช่น การปลูกพืชไร่ ซึ่งเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ การทำนา การทำสวนผลไม้ การปลูกพืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ นอกจากนี้ ยังมีอาชีพอื่นที่สำคัญ เช่น การค้าขาย การป่าไม้ การปศุสัตว์ การอุตสาหกรรม เป็นต้น

การเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกพืชไร่ซึ่งเป็นอันดับหนึ่ง มีพื้นที่ปลูกประมาณ 2.5 ล้านไร่ รองลงมาได้แก่การทอผ้า ซึ่งมีพื้นที่ปลูกประมาณ 1.8 ล้านไร่ และการปลูกไม้ผล มีพื้นที่ประมาณ 0.05 ล้านไร่ นอกจากนั้นยังมีปลูกพืชผัก มีพื้นที่ประมาณ 0.05 ล้านไร่ การเกษตรของจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีครบทุกสาขา ปัจจุบันมีผลผลิตสูงมากจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย การประกอบอาชีพของเกษตรกรอาศัยน้ำจากน้ำฝน 95% อีก 5% อาศัยน้ำจากชลประทาน และห้วย หนอง คลอง บึง พืชไร่ที่ปลูกกันมากได้แก่ ข้าวโพด ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเขตที่ผลิตรายใหญ่ของประเทศ นอกจากข้าวโพดแล้วยังมี ถั่วเขียว ฝ้าย ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง และอื่นๆ

การทำสวนมะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันมากกว่าเป็นเมืองแห่งมะขามหวาน ปัจจุบันมีการทำไร่มะขามหวานกันในหลายอำเภอ พันธุ์ที่นิยมกันมากในขณะนี้ ได้แก่ พันธุ์หมื่นจง พันธุ์สีทอง พันธุ์สีชมพู ฯลฯ ซึ่งมีผู้นิยมรับประทานกันมาก ทำให้ราคาสูง เกษตรกรจึงเริ่มปลูกมะขามหวานอย่างเป็นล่ำเป็นสันมากขึ้น

การป่าไม้ เนื้อที่ป่าไม้ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการเพิ่มของจำนวนประชากร เป็นผลให้ป่าไม้ถูกทำลายลงตลอดเวลา กรมป่าไม้ได้จัดวางโครงการทำไม้ในท้องที่อำเภอต่างๆรวม 7 ป่า ได้ประกาศพื้นที่บางส่วนของป่าสงวนแห่งชาติน้ำหนาวเป็นอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว นอกจากสงวนป่าไม้ไว้ตามธรรมชาติแล้ว จังหวัดยังได้ดำเนินการปลูกป่า บำรุงและป้องกันรักษาป่า เพื่อชดเชยป่าไม้ที่ให้สัมปทานและถูกบุกรุกทำลาย

การปศุสัตว์ จังหวัดเพชรบูรณ์นี้มีทำเลที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีเนินเขาอยู่ทั่วไป พื้นที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีการเลี้ยงสัตว์ทุกอำเภอ ซึ่งนอกจากเลี้ยงไว้ใช้งานด้านเกษตรทั่วไปแล้ว ยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่ายยังจังหวัดอื่นๆ และต่างประเทศอีกด้วย

การอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม 1,812 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลาง นอกจากนั้นยังมีการอุตสาหกรรมในครอบครัวอีกหลายชนิด เช่น การทอผ้า เครื่องปั้นดินเผา ทำอิฐ เครื่องเฟอร์นิเจอร์หวาย เครื่องจักสาน ทอเสื่อ และอื่นๆ

สภาพทางสังคม

การศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ได้จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับอุดมศึกษา มีจำนวนโรงเรียนและสถานศึกษา ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จำนวนโรงเรียน/สถานศึกษา จำแนกตามสังกัด

สังกัด	โรงเรียน/สถานศึกษา
1. กรมการฝึกหัดครู	1
2. กรมพลศึกษา	1
3. กรมอาชีวศึกษา	2
4. กรมสามัญศึกษา	29
5. กรมการศึกษานอกโรงเรียน	1
6. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	594
7. สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน	
-สายสามัญ	32
-สายอาชีวศึกษา	2
8. เทศบาล	5
9. ตำรวจตระเวนชายแดน	4
รวม	671

การศาสนาและวัฒนธรรม ราษฎรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ มีวัดพุทธศาสนา 272 วัด สำนักสงฆ์ 222 สำนัก วัดคริสต์ 18 วัด และศูนย์วัฒนธรรม 1 แห่ง

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลของรัฐ 8 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 5 แห่ง สถานีอนามัยตำบล 111 แห่ง และสถานพยาบาลเอกชน 18 แห่ง

การไฟฟ้าและการประปา จังหวัดเพชรบูรณ์มีการประปาซึ่งสังกัดการประปาส่วนภูมิภาค 5 แห่ง และยังมี การประปาที่ดำเนินการโดยสุขาภิบาลอีก 3 แห่ง สำหรับการไฟฟ้าของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการไฟฟ้าสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 ภาคเหนือ จังหวัดลพบุรี ใช้กระแสไฟฟ้าจากเขื่อนภูมิพล มีสถานีย่อยตั้งอยู่ที่บ้านพนาธิคม ตำบลบ้านโคก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ แบ่งเขตการรับผิดชอบดังนี้ การไฟฟ้าจังหวัดเพชรบูรณ์รับผิดชอบเขตอำเภอเมือง การไฟฟ้าอำเภอหล่มสัก รับผิดชอบเขตอำเภอหล่มสักและอำเภอหล่มเก่า การไฟฟ้าอำเภอหนองไผ่ รับผิดชอบอำเภอหนองไผ่ อำเภอวังสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ และการไฟฟ้าอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตรรับผิดชอบอำเภอชนแดน

การคมนาคม จังหวัดเพชรบูรณ์สามารถติดต่อคมนาคมกับจังหวัดอื่นๆ ได้โดยทางบกเพียงทางเดียว และใช้พาหนะรถยนต์เท่านั้น สำหรับการคมนาคมในชนบทยังไม่สะดวกเท่าที่ควร เส้นทางส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังและถนนดินธรรมดา เมื่อถึงฤดูฝนถนนจะเละเป็นโคลนสัญจรไปมาไม่ได้ เส้นทางส่วนใหญ่ในเขตชนบทจึงใช้ได้เฉพาะในฤดูแล้งเท่านั้น

สภาพปัญหาทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

เนื่องจากเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และในปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรยังมีราคาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นผลให้สภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาของบุตรหลาน ประกอบกับที่ตั้งของโรงเรียนบางแห่งอยู่ห่างไกลจากการคมนาคม ไม่สะดวกในการเดินทาง มีผลทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อน้อย โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในตัวเมืองมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากกว่าโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นห่างไกล จึงก่อให้เกิดความแตกต่างกันในด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร สภาพสังคม แหล่งวิทยาศาสตร์ และสถานประกอบการ ทำให้ผู้

ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโรงเรียนในตัวเมืองมากกว่าโรงเรียนในชนบท

จากสภาพดังกล่าวนี้ ทำให้การศึกษาของจังหวัดเพชรบูรณ์มีคุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร โดยแต่ละโรงเรียนยังมีมาตรฐานการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ การคมนาคม ตามที่กล่าวมาแล้ว ไม่อำนวย และค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้ลูกรับราชการมากกว่าประกอบอาชีพอิสระ และสถานประกอบการและประกอบอาชีพอิสระมีน้อยมาก นักเรียนที่จบการศึกษามาแล้วว่างงานเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นสภาพของหลักสูตรยังไม่เอื้อต่อการเรียนวิชาชีพ อีกทั้งบุคลากรทางด้านวิชาชีพมีน้อยมาก จึงทำให้โรงเรียนมีการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพน้อยกว่าวิชาสามัญ

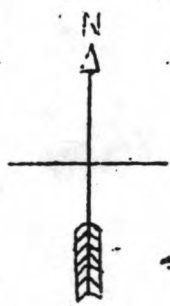
ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพนั้น โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทางด้านโภชนาการ สุขศึกษา พลศึกษา ตลอดทั้งจริยธรรมทุกระดับ นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมเสริม เช่น การจัดบริการอาหารกลางวัน บริการทางด้านสุขภาพ จัดการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดบรรยายภาครอบๆโรงเรียนให้เหมาะสมแต่ก็ยังไม่เพียงพอ จึงเป็นผลให้การศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมผสมผสานจากชนบทรวม-นิยมประเพณีเก่าแก่ของคนพื้นเมือง ซึ่งสืบเชื้อสายมาหลายชั่วอายุคน กับชนบทรวมนิยมประเพณีของท้องถิ่นอื่น ซึ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ในเพชรบูรณ์เป็นจำนวนมาก ซึ่งศิลปวัฒนธรรมบางอย่างขาดการเหลียวแลเอาใจใส่ทะนุบำรุงรักษา ทางด้านประชาชนนั้นส่วนมากมีปัญหาทางเศรษฐกิจรัดตัว จึงไม่ค่อยมีเวลาในการพาลูกหลานไปทำบุญตักบาตรหรือช่วยทำนุบำรุงวัด เด็กไม่ได้ใกล้ชิดกับพระและวัดตั้งแต่อยู่บ้าน ความสนใจ ความเข้าใจ ในทางศาสนาจึงมีน้อย นอกจากนี้จังหวัดเพชรบูรณ์เริ่มเป็นเมืองเปิด ศิลปวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาท ทำให้เยาวชนหันไปสนใจวัฒนธรรมของชาติอื่น ความสนใจและอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมและศิลปต่างๆ จึงมีน้อยโดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

จังหวัดเพชรบูรณ์นับว่าเป็นจังหวัดที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ บุคลากร สถานที่ประกอบการต่างๆ มากมายที่โรงเรียนจะขอความร่วมมือด้านการ

พัฒนาการศึกษา แต่ในปัจจุบันยังไม่มีภาวะผสมผสานทางด้านนี้เท่าที่ควร เนื่องจากการประสานทำความเข้าใจไม่ดีพอ และโรงเรียนส่วนมากอยู่ห่างไกลจากกิจกรรมทางศาสนา การฝึกอบรมศีลธรรม จริยศึกษาให้แก่นักเรียนยังไม่ประสานสอดคล้องกันระหว่างวัดกับโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ จำนวนไม่กี่แห่งที่มีสมาคมหรือชมรมผู้ปกครอง ครู หรือศิษย์เก่าให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์แก่โรงเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนเปิดใหม่ไม่ค่อยมีหน่วยงาน หรือบุคลากรภายนอกสนับสนุนเท่าใดนัก การประสานงานให้สมาคมชมรมหรือผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนการสอนและการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังตามที่กรมสามัญศึกษาได้จัดให้มีโครงการโรงเรียนที่โรงเรียนน้องขึ้น โดยจังหวัดเพชรบูรณ์มีโรงเรียนที่ 9 โรงเรียนน้อง 8 โรงเรียน ซึ่งนโยบายให้โรงเรียนที่ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนน้องนั้น ปัจจุบันการดำเนินการยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรตามสภาพที่ได้กล่าวมาแล้ว

แผนที่อำเภอหล่มสัก

-----	เส้นทางอำเภอ		ภูเขา
-----	เส้นทางตำบล		หมู่บ้าน
====	ถนน		ร.ร. ทิมชัยพัฒนา-๑
~~~~~	แม่น้ำ		ร.ร. ทิมชัยพัฒนา-๒

1.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอำเภอที่ตั้งโรงเรียน

ประวัติความเป็นมาของอำเภอหล่มเก่า

อำเภอหล่มเก่าเดิมชื่อ "เมืองลม" หรือ "เมืองหล่ม" เป็นเมืองเล็ก ๆ ในสมัยสุโขทัย เจ้าเมืองคนแรกชื่อ "ปู่เฒ่า" เชื้อสายเวียงจันทน์ ได้อพยพถิ่นฐานมาอยู่บ้านหนองขี้ควาย คือ บ้านหินกลิ้ง ตำบลหล่มเก่าในปัจจุบัน ต่อมาชาวเมืองเวียงจันทน์ หลวงพระบาง ได้ติดตามมาอยู่มากขึ้น จึงรวมกันตั้งหมู่บ้าน ยกปู่เฒ่าขึ้นเป็นเจ้าเมืองหล่ม หลังจากนั้นได้มีการปกครองติดต่อกันมาอีก 5 เจ้าเมือง จนถึงสมัยพระสุริยวงศ์ เดชชนะสงคราม เห็นว่าที่ตั้งเมืองไม่เหมาะสม จึงอพยพผู้คนให้ตั้งเมืองใหม่ที่บ้านโพธิ์ (ในปัจจุบันนี้คือบ้านท่ากกโพธิ์ ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก) และขนานนามเมืองใหม่นี้ว่า "หล่มสัก" ส่วนอำเภอหล่มเก่าแต่เดิมนั้นอยู่กับอำเภอหล่มสักในสมัยครั้งเป็นมณฑลเพชรบูรณ์ ต่อมาใน พ.ศ. 2476 ได้ยุบมณฑลเพชรบูรณ์ และแยกหล่มเก่าออกจากอำเภอหล่มสัก ให้มีฐานะเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดเพชรบูรณ์มาจนทุกวันนี้

สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอหล่มเก่าเป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ตอนเหนือสุดของจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 57 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 927.68 ตารางกิโลเมตร อาณาเขตติดต่อมีดังนี้

ทิศเหนือติดกับอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ทิศตะวันออกติดกับอำเภอสะพุง จังหวัดเลย และกิ่งอำเภอน้ำหนาว

ทิศใต้ติดกับอำเภอหล่มสัก

ทิศตะวันตกติดกับอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

สภาพภูมิประเทศ

โดยทั่วไป มีพื้นที่ราบเป็นส่วนน้อย ซึ่งใช้ทำนาและอยู่อาศัย และตั้งอยู่ในส่วนกลางของพื้นที่อำเภอ ส่วนพื้นที่ราบรอบนอกเป็นป่าและเขา ซึ่งมีเนื้อที่ถึง 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด และลักษณะของพื้นที่จะลาดเอียงต่ำจากด้านเหนือลงมาด้านใต้ มีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำป่าสัก และลำน่าน้ำพุ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญในการทำเกษตร

ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ ซึ่งเป็นไม้ที่หายากและหวงห้าม คือไม้กระยาเลย ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัน นอกจากนี้ยังมีไม้แดง ไม้ตะแบก และอื่นๆ แต่ในปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายลงไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เป็นผลให้ป่าไม้ถูกทำลายลงตลอดเวลา ทั้งการบุกเบิกป่าเพื่อทำไร่ และยังมีประชาชนบางกลุ่มลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอยู่โดยทั่วไป

การปกครอง การบริหารราชการส่วนภูมิภาคมี 9 ตำบล 86 หมู่บ้าน และการบริหารส่วนท้องถิ่น มีสุขาภิบาล 1 แห่ง ได้แก่สุขาภิบาลหล่มเก่า

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเป็นที่ราบเชิงเขา และมีพื้นที่ราบลุ่มเป็นส่วนน้อยอยู่ตรงส่วนกลางของอำเภอ และอยู่ริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก ประชากรของอำเภอจึงมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ทำนา ทำไร่ และทำสวน ซึ่งในปัจจุบันประชากรหันมานิยมทำสวนกันมากขึ้น โดยเฉพาะมะขามหวาน เพราะมีผู้นิยมกันมาก ทำให้ราคาสูง นอกจากการทำนา ทำไร่ และทำสวนดังกล่าวแล้ว ยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการจำหน่าย แต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย และนอกจากนี้บางหมู่บ้านยังมีอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้า และการทอเสื่อ เป็นอาชีพเสริมอีกอย่างหนึ่ง

การศึกษาและการศาสนา มีโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 50 แห่ง และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอีก 2 แห่ง

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาล 1 แห่ง สถานีอนามัยตำบล 9 แห่ง และสำนักงานผดุงครรภ์ 3 แห่ง ส่วนทางด้านการศึกษาสาธารณสุข มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 1 แห่ง การประปาของสุขาภิบาล 1 แห่ง

การคมนาคม มีทางหลวงแผ่นดินสายหล่มสัก-เลย ผ่านอำเภอ จึงใช้เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างอำเภอกับตัวจังหวัด และระหว่างอำเภอหล่มเก่ากับอำเภออื่นๆ ส่วนการติดต่อระหว่างอำเภอกับตำบล และระหว่างหมู่บ้านยังไม่สะดวกเท่าที่ควร โดยเฉพาะในฤดูฝน เนื่องจากถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังหรือถนนดิน

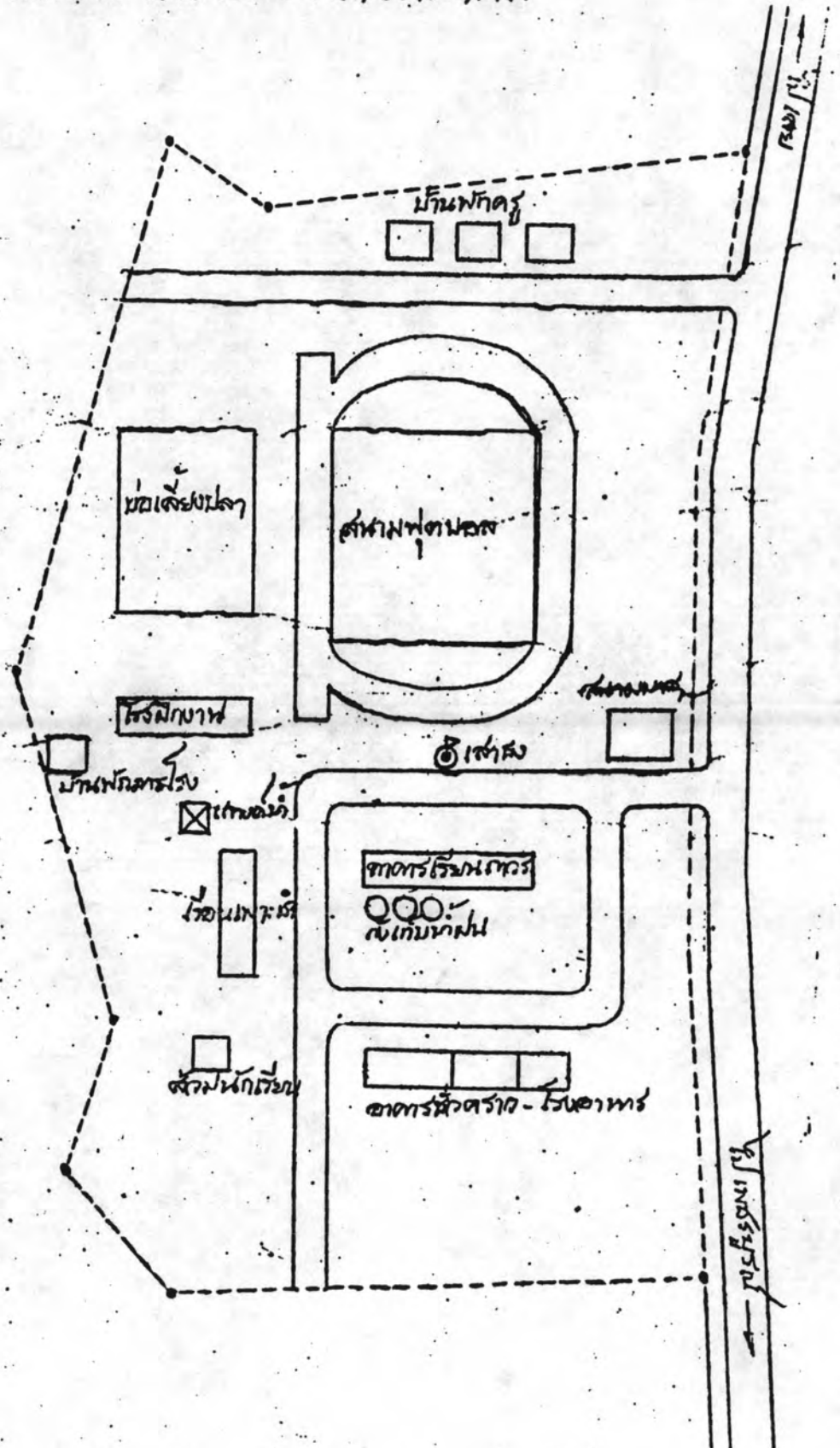
จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า สภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอหล่มเก่าส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอาชีพและผลิตผลทางเกษตรกรรม ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันยังมีราคาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้ประชากรยังมีฐานะความเป็นอยู่ยากจน โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยน้ำจากน้ำฝนในการเพาะปลูก ซึ่งทำให้ได้ผลผลิตไม่แน่นอนในแต่ละปี แล้วแต่ดินฟ้าอากาศ

ส่วนการทำสวนมะขามหวานที่นิยมทำกันมากขึ้นในปัจจุบันนี้ เจ้าของสวนส่วนใหญ่จะเป็นคนจากท้องถิ่นอื่น ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว ส่วนคนในท้องถิ่นจำนวนน้อยรายที่เป็นเจ้าของสวนเอง สรุปลแล้ว ประชากรในอำเภอหล่มเก่าโดยเฉลี่ยยังมีฐานะความเป็นอยู่ยากจน

๒๒ พหุฟังก์ชัน ร.ร. เมืองวัดวิฑูรดา

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านนาซา ตำบลนาซา อำเภอลำเม็กง่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่จำนวน 140 ไร่ เดิมชื่อโรงเรียนตั้งตามชื่อตำบล คือ "โรงเรียนนาซาวิทยาคม" ในระยะเริ่มแรก ประชาชนชาวตำบลนาซา ได้ร่วมกันสร้างอาคารชั่วคราวจำนวน 1 หลัง 3 ห้องเรียน ทางสภาตำบลได้นำงบประมาณตามโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาอุดหนุนในบริเวณโรงเรียนในเนื้อที่ 4 ไร่ และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยทหารช่างที่ 3 กรป.กลาง ช่วยบุกเบิกและปรับปรุงพื้นที่ ทำใหับริเวณโรงเรียนโล่งเตียน และมีถนนภายในโรงเรียน เปิดทำการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา 2524 มีนักเรียนสมัครเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน มีครูและอาจารย์ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้มาทำการสอน รวมทั้งผู้บริหารจำนวน 5 คน โดยมีนายอุคร เนื่องไชยยศ เป็นครูใหญ่คนแรก

ปี พ.ศ. 2525 ทางอำเภอและคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งสภาตำบลเห็นว่าเกิดความไม่เหมาะสมหลายประการ สมควรให้ย้ายโรงเรียนไปที่แห่งใหม่ คือ หมู่ที่ 4 บ้านกกกระตอน ตำบลนาซา ในพื้นที่สาธารณประโยชน์จำนวน 42 ไร่ และได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน 208 จำนวน 1 หลัง บ้านพัก 1 หลัง ห้องน้ำ-ห้องส้วม 1 หลัง หอดังประปาแบบ ค 818 ของกรมอนามัย 1 หลัง เปิดทำการสอนในที่แห่งใหม่นี้ในปีการศึกษา 2526 และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนจากเดิมเป็นชื่อใหม่ว่า "โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม" ในปีการศึกษา 2529 ได้ย้ายนายอุคร เนื่องไชยยศ ไปดำรงตำแหน่งรักษาอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวังไทรวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร และได้แต่งตั้งให้นายชยันต์ มัทย์พงษ์ถาวร มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนจนถึงปัจจุบัน

สภาพทั่วไปในปัจจุบัน

โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม อยู่ห่างจากอำเภอลำเม็กง่าประมาณ 12 กิโลเมตร ตั้งอยู่ริถนนสายหล่มสัก-เลย บริเวณหมู่ที่ 4 บ้านกกกระตอน ตำบลนาซา อำเภอลำเม็กง่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งห่างจากหมู่บ้านกกกระตอนประมาณ 500

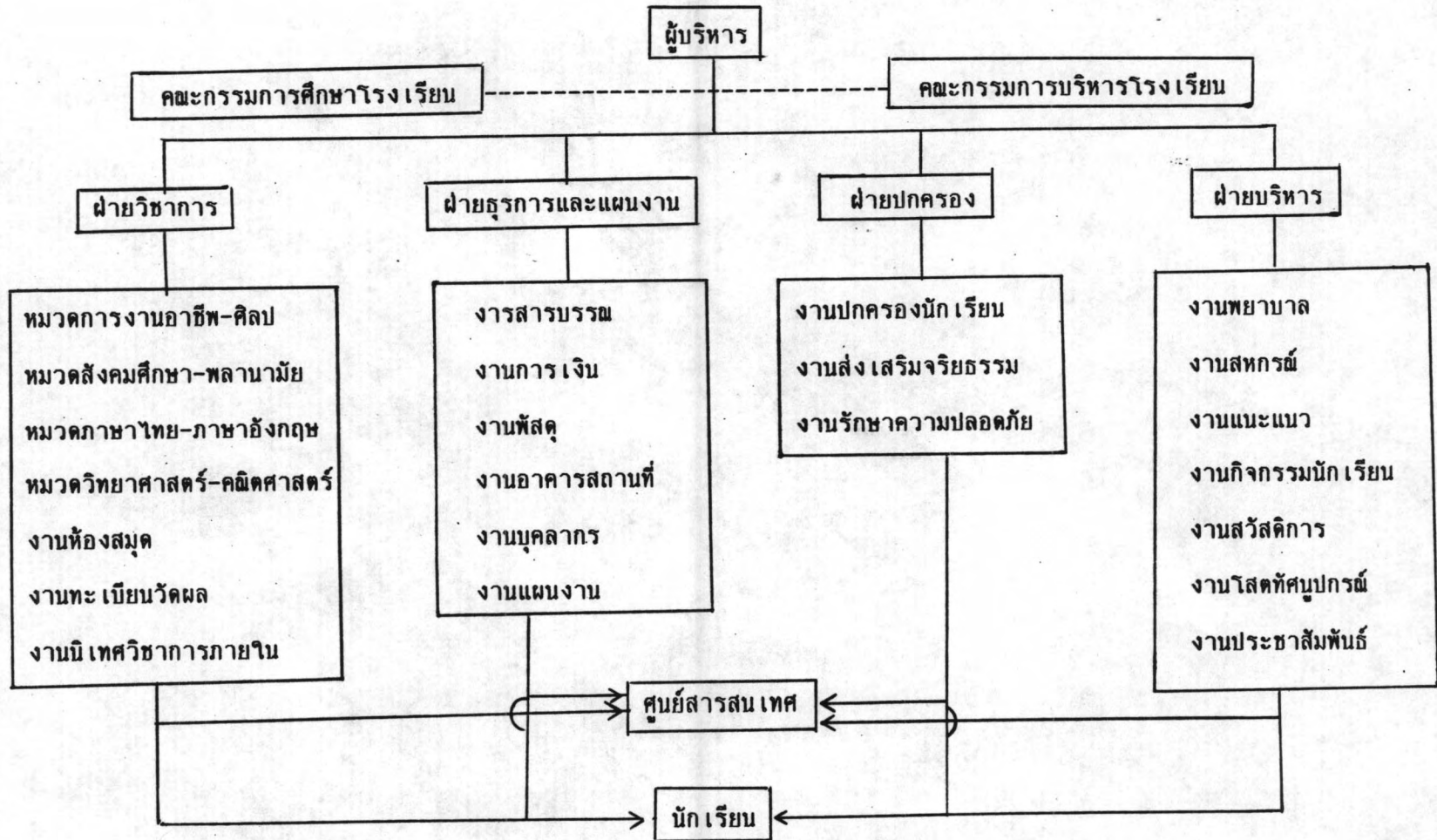
เมตร มีเนื้อที่ 42 ไร่ มีอาคารเรียนแบบ 208 จำนวน 1 หลัง อาคารโรงฝึกงาน 1 หลัง บ้านพักครู 3 หลัง บ้านพักภารโรง 1 หลัง ห้องน้ำ-ห้องส้วม 1 หลัง หอ ถังประปาแบบ ค 818 จำนวน 1 แห่ง ถังเก็บน้ำฝน 3 ถัง มีโรงอาหารและที่พัก สำหรับนักเรียน 1 หลัง และนอกจากนี้ภายในบริเวณโรงเรียนมีที่ทำการของสภา ตำบล 1 หลัง

การคมนาคมส่วนใหญ่ใช้ทางรถยนต์ และโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมได้ทำ การบริการด้านการศึกษารอบคลุมพื้นที่ต่างๆ จำนวน 4 ตำบล คือ ตำบลนาข้าว ตำบลหินขาว ตำบลศิลา และตำบลตากลอย

นโยบายของโรงเรียน

1. ส่งเสริมให้นักเรียนในชนบทยากจนได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับ มัธยมศึกษามากขึ้น
2. เร่งรัดและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในด้านการ บริหาร การนิเทศ การศึกษา การบริการ เพื่อสามารถสอนได้ตามหลักสูตรปัจจุบัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ปรับปรุงการเรียนการสอน
3. เร่งรัดระดมทรัพยากรจากรัฐบาลและภาคเอกชน เพื่อนำ ประโยชน์ในการศึกษาให้มากขึ้น
4. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม อนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และส่งเสริมให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นใน สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความมั่นคงตามระบอบประชาธิปไตย
5. ปรับปรุงส่งเสริมในการผลิตสื่อ อุปกรณ์ โดยใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐาน วิชาชีพ พร้อมทั้งให้บริการชุมชนและเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่น
6. สนับสนุนให้มีการสำรวจชุมชนในพื้นที่บริการของโรงเรียน ส่ง เสริมและพัฒนางานอาชีพ เร่งรัดปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางใน การบริการชุมชน จัดฝึกฝนอบรมวิชาชีพ และเป็นศูนย์กลางในด้านการตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนการซื้อขายผลผลิตของชุมชน

แผนภูมิที่ 4 แผนผังการบริหารงานของโรงเรียน เมืองราดวิทยาาคม

บุคลากรในโรงเรียน ปีการศึกษา 2531

1. จำนวนครู-อาจารย์มี 16 คน เป็นชาย 7 คน หญิง 9 คน โดยปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่โรงเรียน 15 คน ไปช่วยราชการที่โรงเรียนวิทยานุกูลนารี จังหวัดเพชรบูรณ์ 1 คน

2. จำนวนนักเรียน ปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนนักเรียนแยกตามระดับชั้นและเพศ

ชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		รวมนักเรียนทั้งสิ้น
		ชาย	หญิง	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2	40	27	67
มัธยมศึกษาปีที่ 2	2	45	31	76
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2	24	18	42
รวม	6	109	76	185

3. จำนวนนักการภารโรงมี 4 คน เป็นชายทั้งหมด

แผนการเรียนที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2531

โรงเรียนได้เปิดแผนการเรียนจำนวน 5 แผนการเรียน คือ

1. แผนการเรียนอังกฤษ-คณิต
2. แผนการเรียนอังกฤษ-คหกรรม
3. แผนการเรียนอังกฤษ-อุตสาหกรรม (ไฟฟ้า)
4. แผนการเรียนอังกฤษ-อุตสาหกรรม (ไม้-ปูน)
5. แผนการเรียนอังกฤษ-เกษตรกรรม

จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวบ่อนักเรียนในพื้นที่บริการของโรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 22 โรงเรียน ตามรายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ค.

ตอนที่ 3 ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล

1. ภูมิหลังของครู-อาจารย์ โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ได้แสดงไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ภูมิหลังของครู-อาจารย์ จำแนกตามหน้าที่ที่ปฏิบัติ เพศ อายุ อายุราชการ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ ภูมิลำเนา และระดับการศึกษาสูงสุด

ภูมิหลัง	ครู-อาจารย์ (n=15)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. หน้าที่ที่ปฏิบัติงาน		
ผู้บริหาร	2	13.33
ปฏิบัติการสอน	13	86.67
2. เพศ		
ชาย	7	46.67
หญิง	8	53.33
3. อายุ (ปี)		
21-30	7	46.67
31-40	6	40.00
41-50	2	13.33

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ครู-อาจารย์ (n=15)	
	จำนวน	ร้อยละ
4. อายุราชการ (ปี)		
1-5	7	46.67
6-10	5	33.33
11-15	2	13.33
มากกว่า 15 ปี	1	6.67
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ (ปี)		
1-5	11	73.33
6-10	4	26.67
6. ภูมิลำเนา		
เป็นคนจังหวัดเพชรบูรณ์	10	66.67
เป็นคนจังหวัดอื่น	5	33.33
7. ระดับการศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญา	4	26.67
ปริญญาตรี	11	73.33

จากตาราง จะพบว่ามีครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนจำนวน 13 คน เพศมีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 21-30 ปี อายุราชการจะอยู่ระหว่าง 1-5 ปีมากที่สุด มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนแห่งนี้เป็นเวลา 1-5 ปีมากที่สุด

ภูมิลำเนาจะพบว่า ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีแหล่งพำนักอยู่ในตัวจังหวัด และอำเภออื่นเป็นส่วนน้อย ส่วนด้านระดับการศึกษาสูงสุดนั้น ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี

2. ภูมิหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองรัต-
วิทยาคม ได้แสดงไว้ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภูมิหลัง	นักเรียน (135 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	79	58.5
หญิง	56	41.5
2. เป็นนักเรียนชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	67	49.6
มัธยมศึกษาปีที่ 2	68	50.4
3. อาชีพบิดา		
เกษตรกรรวม	109	80.7
ค้าขาย	7	5.2
รับจ้าง	7	5.2
รับราชการ	10	7.4
อื่นๆ (ระบุ)	2	1.5
4. อาชีพมารดา		
เกษตรกรรวม	114	84.4
ค้าขาย	12	8.9
รับจ้าง	3	2.2
รับราชการ	1	0.7
อื่นๆ (ระบุ)	5	3.7

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (135 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. การศึกษาสูงสุดของบิดา		
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	15	11.1
จบชั้นประถมศึกษา	108	80.0
จบชั้นมัธยมศึกษา	8	5.9
สูงกว่ามัธยมศึกษา (ระบุ)	4	3.0
6. การศึกษาสูงสุดของมารดา		
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	14	10.3
จบชั้นประถมศึกษา	118	87.4
จบชั้นมัธยมศึกษา	2	1.5
สูงกว่ามัธยมศึกษา	1	0.8
7. จำนวนพี่น้องทั้งหมด (รวมทั้งนักเรียนด้วย)		
1 คน	6	4.4
2 คน	26	19.3
3 คน	41	30.4
4 คน	20	14.8
5 คน	15	11.1
6 คน	9	6.7
7 คน	7	5.2
8 คน	9	6.7
9 คน	2	1.5
8. นักเรียนเป็นลูกคนที่		
คนที่ 1	44	32.6
คนที่ 2	34	25.2

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (135 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
คนที่ 3	18	13.3
คนที่ 4	19	14.1
คนที่ 5	5	3.7
คนที่ 6	3	2.2
คนที่ 7	3	2.2
คนที่ 8	9	6.7
9. นอกจากนักเรียนแล้วยังมีพี่น้องที่กำลังเรียนหนังสือหรือไม่		
มี	79	58.5
ไม่มี	56	41.5
10. นักเรียนมาโรงเรียนโดยวิธี		
เดินมาโรงเรียน	7	5.2
ถีบรถจักรยานหรือขี่รถมอเตอร์ไซด์	65	48.1
มารดประจำทาง	60	44.5
อาศัยรถครูที่โรงเรียน	3	2.2
11. นักเรียนได้เงินมาโรงเรียน		
1-5 บาท	99	73.3
6-10 บาท	27	20.0
11-15 บาท	3	2.2
มากกว่า 15 บาท	1	0.7
ไม่ได้เงินมาโรงเรียน	5	3.7
12. การรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน		
นำมารับประทานที่โรงเรียน	93	68.9
กลับไปรับประทานที่บ้าน	3	2.2

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (135 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อรับประทานที่โรงเรียน	27	20.0
ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน	2	1.5
ไม่แน่นอน	10	7.4
13. เมื่อนักเรียนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว นักเรียนมีความต้องการที่จะ		
เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	49	36.3
เรียนต่อสายอาชีพ	26	19.3
ไม่เรียนต่ออยู่ช่วยผู้ปกครองทำงาน	35	25.9
ประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว	16	11.9
ยังไม่ทราบ	8	5.9
แล้วแต่ผู้ปกครอง	1	0.7

จากตาราง พบว่า มีนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง และจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ใกล้เคียงกัน อาชีพของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การศึกษาสูงสุดทั้งของบิดาและมารดาส่วนใหญ่จนชั้นประถมศึกษา จำนวนพี่น้องทั้งหมดส่วนใหญ่มี 3 คน และตัวนักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 และยังมีพี่น้องที่กำลังศึกษาต่ออยู่เป็นส่วนใหญ่

การเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนพบว่า ส่วนใหญ่นำรถมาเอง นักเรียนได้เงินมาโรงเรียนวันละ 1-5 บาทเป็นส่วนใหญ่ การรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน ส่วนใหญ่นำมารับประทานที่โรงเรียน

นักเรียนมีความประสงค์ที่จะเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นส่วนใหญ่หลังจากที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว

3. ภูมิหลังของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ได้แสดงไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ภูมิหลังของผู้ปกครอง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ของครอบครัวตลอดปี จำนวนบุตรทั้งหมดและจำนวนบุตรที่กำลังศึกษา

ภูมิหลัง	ผู้ปกครอง (n=50)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	31	62.00
หญิง	19	38.00
2. อายุ		
31-40	21	42.00
41-50	19	38.00
51-60	10	20.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	2	4.00
ประถมศึกษา	43	86.00
มัธยมศึกษา	4	8.00
สูงกว่ามัธยมศึกษา	1	2.00
4. อาชีพ		
เกษตรกรรวม	40	80.00
ค้าขาย	4	8.00
รับจ้าง	2	4.00
รับราชการ	4	8.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ผู้ปกครอง (n=50)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวตลอดปี (บาท)		
ต่ำกว่า 20,000	5	10.00
20,000-30,000	16	32.00
30,001-40,000	26	52.00
สูงกว่า 40,000	3	6.00
6. จำนวนบุตรทั้งหมด (คน)		
1	4	8.00
2	13	26.00
3	16	32.00
4	7	14.00
5	6	12.00
6	3	6.00
7	-	0.00
8	1	2.00
7. จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ (คน)		
1	17	34.00
2	28	56.00
3	5	10.00

จากตาราง จะพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด ระดับการศึกษา

สูงสุดคือชั้นประถมศึกษามากที่สุด ด้านอาชีพจะพบว่ามีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด มีรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ย 30,001-40,000 บาทต่อปีมากที่สุด

ส่วนในด้านจำนวนบุตรทั้งหมดจะเห็นว่ามีจำนวน 3 คนมากที่สุด และมีจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาแล้วเรียน 2 คนนั้นมีจำนวนมากที่สุด

4. ภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	243	51.1
หญิง	233	48.9
2. กำลังศึกษาในโรงเรียน		
บ้านนาซา	31	6.5
บ้านอิเลศ	25	5.3
บ้านตาดกลอย	28	5.9
บ้านศิลา	45	9.5
บ้านภูผักไซ	17	3.6
บ้านท่าผู	20	4.2
บ้านหินสาว	27	5.7
บ้านท่าข้าม	43	9.0
บ้านขี้นาค	12	2.5
บ้านแก่งโตน	34	7.1
บ้านด่านคู	14	2.9
บ้านน้ำพุ	13	2.7
บ้านโป่ง	19	4.0

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
บุญลักษณะอุปถัมภ์	12	2.5
บ้านน้ำสร้าง	17	3.6
บ้านสงเปลือย	14	2.9
บ้านหนองเขี้ยว	10	2.1
บ้านโป่งสามขา	8	1.7
บ้านหนองยาว	22	4.6
บ้านห้วยข่อย	12	2.5
บ้านวังขอน	31	6.5
บ้านห้วยอีจัน	22	4.6
3. อาชีพของบิดา		
เกษตรกรรม	430	90.3
ค้าขาย	16	3.4
รับจ้าง	18	3.8
รับราชการ	12	2.5
4. อาชีพของมารดา		
เกษตรกรรม	428	89.9
ค้าขาย	24	5.0
รับจ้าง	22	4.7
รับราชการ	2	0.4
5. การศึกษาสูงสุดของบิดา		
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	78	16.4
จบชั้นประถมศึกษา	379	79.6

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
จบชั้นมัธยมศึกษา	11	2.3
สูงกว่ามัธยมศึกษา	8	1.7
6. การศึกษาสูงสุดของมารดา		
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	74	15.5
จบชั้นประถมศึกษา	395	83.0
จบชั้นมัธยมศึกษา	3	0.7
สูงกว่ามัธยมศึกษา	4	0.8
7. จำนวนพี่น้องทั้งหมด (รวมทั้งนักเรียน)		
1 คน	19	4.0
2 คน	91	19.1
3 คน	103	21.6
4 คน	79	16.6
5 คน	60	12.6
6 คน	62	13.0
7 คน	23	4.8
8 คน	25	5.3
9 คน	14	2.9
8. นักเรียนเป็นลูกคนที่		
คนที่ 1	160	33.6
คนที่ 2	108	22.7
คนที่ 3	77	16.2
คนที่ 4	42	8.8

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
คนที่ 5	35	7.4
คนที่ 6	31	6.5
คนที่ 7	13	2.7
คนที่ 8	7	1.5
คนที่ 9	3	0.6
9. นอกจากตัวนักเรียนแล้วยังมีพี่หรือน้องที่กำลังเรียนหนังสืออีกหรือไม่		
มี	289	60.7
ไม่มี	187	39.3
10. นักเรียนได้เงินมาโรงเรียนวันละ		
1-5 บาท	338	71.0
6-10 บาท	8	1.7
11-15 บาท	-	-
มากกว่า 15 บาท	1	0.2
ไม่ได้เงินมาโรงเรียน	129	27.1
11. การรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน		
นำมารับประทานที่โรงเรียน	388	81.5
กลับไปรับประทานที่บ้าน	47	9.9
ซื้ออาหารรับประทานที่โรงเรียน	39	8.2
ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน	2	0.4

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
12. เมื่อนักเรียนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วนักเรียนจะเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่		
เรียนต่อ	160	33.6
ไม่เรียนต่อ	313	65.8
ยังไม่แน่นอน	3	0.6
13. สาเหตุที่นักเรียนไม่ต้องการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผู้ปกครองมีรายได้น้อยไม่พอที่จะส่งให้เรียน	227	17.7
ผู้ปกครองต้องการให้ออกมาช่วยงานบ้านหรือ เลี้ยงน้อง	122	25.6
มีที่เรียนอยู่แล้วหลายคน	3	1.5
ผู้ปกครองต้องการให้ออกมารับจ้างเพื่อหาเงินช่วยเหลือครอบครัว	81	17.0
ผู้ปกครองต้องการให้ออกมาประกอบอาชีพของครอบครัว	186	39.1
เกรงว่าเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้นแล้วจะหางานทำยากขึ้น	22	4.6
เกรงว่าเพื่อนที่เรียนจะพาไปในทางเสื่อมเสีย เช่น ดิถยาเสพติด เป็นต้น	1	0.2
ไม่อยากเรียนต่อเพราะคิดว่าไม่มีความสามารถที่จะเรียนต่อได้	78	16.4

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนมัธยมมาก หรือ การเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนไม่สะดวก	72	15.1
14. ถ้านักเรียนต้องการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนต้องการเรียนต่อที่โรงเรียนเมืองราด วิทยาคมหรือไม่		
เรียน	138	86.25
ไม่เรียน	22	13.75
15. สาเหตุที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนเมืองราด วิทยาคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อยู่ใกล้บ้านการเดินทางสะดวก	82	59.4
ไม่ต้องเสียเงินบำรุงการศึกษาและค่า หนังสือเรียน	109	78.9
ไม่ต้องไปโรงเรียนทุกวัน	16	11.6
โรงเรียนสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นได้ผลดี	23	16.7
โรงเรียนสอนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน	18	13.0
โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ดีน่าเลื่อมใส	41	29.7
เรียนตามผู้ปกครองให้เรียน	30	21.7
เรียนตามคำแนะนำของครูประถมศึกษา	52	37.7
มีพี่น้องหรือญาติพี่น้องใกล้บ้านเรียนอยู่ที่โรงเรียน เมืองราดวิทยาคมอยู่แล้ว	48	34.8

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ภูมิหลัง	นักเรียน (476 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
16. โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมได้ออกมาแนะแนวเรื่อง โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่โรงเรียนนี้ แล้วนักเรียนคิดว่าได้เข้าใจโครงการนี้เพียงใด		
เข้าใจมาก	90	18.9
เข้าใจพอสมควร	320	67.2
ไม่เข้าใจ	66	13.9
17. ครูของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมได้มาชักชวน ให้นักเรียนเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 บ้างหรือไม่		
มาชักชวน	19	4.0
ไม่มาชักชวน	457	96.0

จากตารางพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านศิลามากที่สุด อาชีพของบิดามารดาส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร การศึกษาสูงสุดทั้งของบิดาและมารดาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา จำนวนพี่น้องทั้งหมดส่วนใหญ่มี 3 คน ส่วนใหญ่นักเรียนเป็นบุตรคนที่ 2 และยังมีพี่หรือน้องที่กำลังเรียนอยู่เป็นส่วนใหญ่

การได้เงินมาโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนได้เงินมาวันละ 1-5 บาท ส่วนการรับประทานอาหารกลางวันพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่นำอาหารมารับประทานที่โรงเรียน

ด้านการเรียนต่อ พบว่า เมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ส่วนใหญ่จะไม่เรียนต่อ สาเหตุที่นักเรียนไม่เรียนต่อพบมากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีรายได้น้อยไม่พอที่จะส่งให้เรียน และถ้านักเรียนต้องการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีความประสงค์ที่จะเรียนโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม เพราะเรียนโดยไม่ต้องเสียเงินบำรุงการศึกษาและค่าหนังสือ

จากการออกแนะแนวของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาพอสมควร และพบว่าครูโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมส่วนใหญ่ไม่เคยมาที่บ้านของนักเรียนเพื่อชักชวนให้นักเรียนเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา

5. ภูมิหลังของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ภูมิหลังของครู-อาจารย์ จำแนกตามหน้าที่ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน เพศ อายุ อายุราชการ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ ภูมิลำเนา และระดับการศึกษาสูงสุด

ภูมิหลัง	ครู-อาจารย์ (n=46)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. หน้าที่ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้		
ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่	22	47.83
ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	24	52.17
2. เพศ		
ชาย	30	65.22
หญิง	16	34.78
3. อายุ (ปี)		
26-30	11	23.91
31-35	19	41.30
36-40	6	13.04
41-45	4	8.70
46-50	1	2.17
มากกว่า 50 ปี	5	10.87
4. อายุราชการ (ปี)		
1-5	5	10.87
6-10	15	32.61
11-15	9	19.56
16-20	7	15.22

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ครู-อาจารย์ (n=46)	
	จำนวน	ร้อยละ
21-25	4	8.70
มากกว่า 25 ปี	6	13.04
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนี้ (ปี)		
1-5	22	47.82
6-10	17	36.96
11-15	3	6.52
มากกว่า 15 ปี	4	8.70
6. ภูมิลำเนา		
เป็นคนจังหวัดเพชรบูรณ์	36	78.26
เป็นคนจังหวัดอื่น	10	21.74
7. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	3	6.52
อนุปริญญา	20	43.48
ปริญญาตรี	23	50.00

จากตาราง จะพบว่า ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนพอๆกัน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 31-35 ปีมากที่สุด ส่วนอายุราชการมากที่สุดอยู่ระหว่าง 6-10 ปี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนแห่งนี้ระหว่าง 1-5 ปีมากที่สุด

ด้านภูมิลำเนา จะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนระดับการศึกษาสูงสุดมีจำนวนมากที่สุดคือระดับปริญญาตรี

6. ภูมิหลังของผู้ปกครองนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ ที่ไม่ได้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แสดงไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ภูมิหลังของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด อาชีพ รายได้ของครอบครัว จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาเล่าเรียน

ภูมิหลัง	ผู้ปกครอง (n=50)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	68.00
หญิง	16	32.00
2. อายุ (ปี)		
30-39	21	42.00
40-49	22	44.00
50-59	7	14.00
3. จบการศึกษาชั้นสูงสุด		
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	5	10.00
ประถมศึกษา	45	90.00
มัธยมศึกษา	-	-
สูงกว่ามัธยมศึกษา	-	-
4. อาชีพ		
เกษตรกรรวม	50	100.00

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ผู้ปกครอง (n=50)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้ของครอบครัวตลอดปีโดยเฉลี่ย (บาท)		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	12	24.00
20,001-30,000	34	68.00
สูงกว่า 30,000	4	8.00
6. จำนวนบุตร (คน)		
1	1	2.00
2	4	8.00
3	20	40.00
4	11	22.00
5	3	6.00
6	8	16.00
7	1	2.00
8	-	-
9	2	4.00
7. จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาแล้วเรียน		
0 (ไม่มี)	14	28.00
1	12	24.00
2	21	42.00
3	3	6.00

จากตาราง จะพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา เป็นเพศชายมากกว่าหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 มากที่สุด ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา และมีอาชีพเกษตรกรกรรมมากที่สุด มีรายได้ของครอบครัวตลอดปีโดยเฉลี่ย 20,001-30,000 บาท

ด้านจำนวนบุตร จะพบว่ามีจำนวนบุตร 3 คนมากที่สุด และมีจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ 2 คน มีจำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 16 สาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ส่งนักเรียนเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา

สาเหตุ	ผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ
1. มีรายได้น้อย	47	94.00
2. ต้องการให้ออกมาช่วยงานบ้านหรือเลี้ยงน้อง	33	66.00
3. มีพี่เรียนอยู่แล้วหลายคน	3	6.00
4. ต้องการให้ออกมารับจ้างเพื่อหาเงินช่วยเหลือครอบครัว	23	46.00
5. ต้องการให้ออกมาประกอบอาชีพของครอบครัว เช่น เกษตรกร ค้าขาย ฯลฯ	41	82.00
6. เกรงว่าเรียนในระดับสูงขึ้นแล้วจะหางานทำยากขึ้น	10	20.00
7. เกรงว่าเพื่อนจะพาไปในทางเสื่อมเสีย เช่น ดิถยา เสพติด	11	22.00
8. บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนมากหรือการเดินทางไม่สะดวก	36	72.00
9. เด็กไม่ยอมเรียนเพราะคิดว่าไม่มีความสามารถที่จะ เรียนต่อได้	11	22.00
10. คิดว่าถ้าได้เรียนสูงขึ้นแล้วจะไม่ยอมช่วยผู้ปกครอง ทำงาน	20	40.00

จากตาราง จะพบว่า สาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ส่งนักเรียนเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา คือ ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ไม่พอที่จะส่งให้เรียน มีจำนวนมากที่สุด รองลงไปคือ ต้องการให้ออกมาประกอบอาชีพของครอบครัว ส่วนสาเหตุที่มีที่เรียนอยู่แล้ว หลายคนมีจำนวนน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมได้เข้าร่วมโครงการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 ปัจจุบันโรงเรียนได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 2 ปี จากการสัมภาษณ์ครู และจากการสังเกต พบว่า โรงเรียนยังจัดทำกิจกรรมไม่ครบทั้ง 19 กิจกรรม ตามที่กรมสามัญศึกษาได้วางแนวทางในการปฏิบัติไว้ กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ หรือเคยดำเนินการมาแล้ว และกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ ผู้วิจัยได้แสดงไว้ในตารางที่ 17 ส่วนปัญหา อุปสรรค และสาเหตุของการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม จะได้นำเสนอในผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อต่อไป

ตารางที่ 17 การจัดทำกิจกรรมตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

กิจกรรม	กำลังดำเนินการ	เคยดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1. การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ และการจัดองค์การบริหาร การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน			X
2. การจัดหาให้มีโรงเรียนแม่แบบ การส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่นและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน			0
3. การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา	/		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

กิจกรรม	กำลังดำเนินการ	เคยดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
4. การจัดหนังสือให้ยืมเรียน	/		
5. การจัดที่พักในโรงเรียน		X	
6. การจัดหน่วยเรียน			0
7. การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่างๆ	/		
8. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้ นักเรียนช่วยตนเองในด้านอาหารและน้ำ	/		
9. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้ นักเรียนช่วยตนเองในด้านเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องมือเครื่องใช้	/		
10. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้ นักเรียนช่วยตนเองในด้านการพัฒนาบ้าน			0
11. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้ นักเรียนช่วยตนเองในด้านการป้องกัน โรคภัยและการใช้สมุนไพร	/		
12. การสอนวิชาอาชีพท้องถิ่น	/		
13. การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน		X	
14. การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการ ศึกษานอกโรงเรียน	/		
15. การร่วมมือกับบุคลากรภายนอกและหน่วย งานภายนอก	/		
16. การผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป			0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

กิจกรรม	กำลังดำเนินการ	เคยดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
17. การส่งเสริมและพัฒนาโครงการ โรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง		X	
18. การส่งเสริมการปลูกต้นไม้	/		
19. การส่งเสริมโครงการโรงเรียน มัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตใน ชนบท			0
รวม	10	4	5

จากตารางพบว่า กิจกรรมทั้ง 19 กิจกรรม โรงเรียนได้ดำเนินการแล้ว 14 กิจกรรม ไม่ได้ดำเนินการ 5 กิจกรรม กิจกรรมที่ดำเนินการทั้ง 14 กิจกรรม มีวิธีการดำเนินการอย่างไร พบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รวมทั้งกิจกรรมที่ไม่ได้ดำเนินการ 5 กิจกรรมนั้นมีปัญหาอุปสรรคและสาเหตุที่ทำให้ดำเนินการไม่ได้ ผู้วิจัยได้เสนอในลำดับต่อไป

มาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารโครงการ

ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ

1. การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ และการจัดองค์การบริหารงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน

โรงเรียนไม่มีการจัดทำแผนงาน เฉพาะของโครงการมาตั้งแต่เริ่มเข้าโครงการ คือ ปีการศึกษา 2530 โรงเรียนจึงไม่มีแนวทางการปฏิบัติงานกิจกรรมต่างๆให้กับคณะครู ทั้ง 2 ปีการศึกษา ครูจึงไม่เข้าใจในลักษณะงานของกิจ

กรรมที่ว่าร่วมลงมือในการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบงานแต่ละกิจกรรมได้ ครูส่วนใหญ่ คือร้อยละ 80.0 ไม่เข้าใจโครงการอย่างชัดเจน ทราบแต่เพียงว่าโรงเรียนเข้าร่วมโครงการนี้เท่านั้น แต่รายละเอียดของโครงการไม่ทราบ สาเหตุเนื่องมาจากผู้บริหารไม่สามารถชี้แจงทำความเข้าใจต่อคณะครูได้ มีการประชมน้อยครั้ง ตั้งแต่เริ่มเข้าโครงการ มีการประชุมเฉพาะเรื่องโครงการนี้ประมาณ 3 ครั้ง นอกนั้นก็แล้วรายละเอียดเพียงเล็กน้อยในการประชุมทั่วไป ทำให้มีความจำกัดในเรื่องของเวลา ผู้บริหารใช้วิธีการถ่ายเอกสารแจกให้คณะครูทราบ เมื่อมีรายละเอียดเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานจากระดมสมอง

โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะทำงานจำนวน 7 คน โดยมีผู้บริหารเป็นประธาน แต่ไม่มีการกำหนดแบ่งงานรับผิดชอบ และการประชุมเพื่อวางแผนปฏิบัติงาน

กิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่สำคัญของโครงการและเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่จะส่งผลให้มีการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ได้หรือไม่ เมื่อโรงเรียนไม่ได้จัดทำกิจกรรมนี้ จึงมีผลทำให้คณะครูของโรงเรียนไม่เห็นทิศทางของการทำงาน และรูปแบบของการทำงานว่าจะต้องปฏิบัติงานอย่างไร รับผิดชอบมากน้อยแค่ไหน

ส่วนที่มีการดำเนินงานในบางกิจกรรมนั้น โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเป็นกรณีไป

2. การจัดทำมีโรงเรียนแม่แบบ การส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผลงานดีเด่น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

การจัดทำมีโรงเรียนแม่แบบ เป็นกิจกรรมที่กรมสามัญศึกษาและจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ โดยจังหวัดจะเป็นผู้คัดเลือกจากโรงเรียนที่มีการดำเนินงานกิจกรรมได้เป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด ของโครงการ แล้วเสนอให้กรมเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก โดยกรมจะชี้เกณฑ์พิจารณา 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นเกณฑ์ด้านคุณภาพ โดยดูจากการปฏิบัติงานกิจกรรมได้ครบ หรือเป็นส่วนใหญ่ของโครงการ ส่วนประการที่สองเป็นเกณฑ์การด้านปริมาณ คือดูจากอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน มีอัตราการเรียนต่อเพิ่มมากขึ้น ในปีการศึกษา

2530. กรมได้คัดเลือกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 225 โรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแม่แบบ จำนวน 20 โรงเรียน และในปีการศึกษา 2531 คัดเลือกจากโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 318 โรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแม่แบบจำนวน 51 โรงเรียนในส่วนของจังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมไม่ได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดทั้ง 2 ปีการศึกษา โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนแม่แบบของจังหวัดคือ โรงเรียนคงขุวิทยาคม ต.คงขุ อ.ชนแดน

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติ คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างโรงเรียนแม่แบบกับโรงเรียนในโครงการ กิจกรรมนี้โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ ทั้งในด้านให้คณะครูของโรงเรียนไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแม่แบบในจังหวัดเดียวกัน หรือจังหวัดอื่น หรือการเชิญคณะครูจากโรงเรียนแม่แบบมาเป็นวิทยากรแนะนำแนวทางการปฏิบัติงาน สาเหตุที่โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ กิจกรรมนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้เล่าประสบการณ์ให้คณะครูฟังในที่ประชุมหลังจากที่ผู้บริหารเข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนในโครงการแล้ว จึงทำให้คณะครูเข้าใจว่าโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด คงมีการดำเนินงานในรูปแบบเดียวกัน ยังไม่มีโรงเรียนไหนเป็นตัวอย่งที่ดีได้

กิจกรรมดังกล่าว แม้ว่าครูในโรงเรียนนี้มีความเห็นว่า ควรจะจัดทำกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แต่ก็ยังติดขัดในเรื่องของงบประมาณ ประกอบกับที่ตั้งของโรงเรียนทั้งสองอยู่ห่างกันประมาณ 108 กิโลเมตร จึงไม่สะดวกในการเดินทางเท่าที่ควร

มาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรมดังกล่าว โรงเรียนดำเนินการได้เพียง 1 กิจกรรม คือ การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ และการจัดองค์การการบริหารงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม เพราะผู้บริหารของโรงเรียนไม่สามารถชี้แจงและทำความเข้าใจกับคณะครูในโรงเรียนไม่ชัดเจน ถึงแม้ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน 7 คน แต่ก็ยังไม่มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงาน ส่วนกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากไม่มีงบประมาณ

มาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

ประกอบด้วย 5 กิจกรรม คือ

1. การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา

โรงเรียนดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาขอยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาจำนวน 4 ท่าน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติดังนี้

1.1 ชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับระเบียบการขอยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา

1.2 พิจารณาคำขอของผู้ปกครอง ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

2. โรงเรียนรายงานผลการดำเนินงานให้กรมสามัญศึกษารับทราบ กรมสามัญศึกษาจะจัดสรรเงินงบประมาณ เป็นเงินอุดหนุนให้แก่โรงเรียน ตามยอดจำนวนนักเรียนที่ขอยกเว้น โดยจัดสรรเงินอุดหนุนให้ 700 บาท ต่อคน ต่อปี ซึ่งก็ยังไม่พอในการดำเนินงานของโรงเรียนตลอดปีการศึกษา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ได้แก่ ความล่าช้าของเงินอุดหนุน โรงเรียนไม่สามารถใช้จ่ายเงิน จัดสรรตามหมวดและฝ่ายต่างๆในโรงเรียนตามความต้องการได้ เพราะหมวดและฝ่ายจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินในการซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆในต้นภาคเรียนแรก ทางโรงเรียนได้แก้ปัญหาคือ ยอมเป็นหนี้กับทางร้านค้า จนกว่าจะได้เงินงบประมาณ ซึ่งบางแห่งก็ยินดี บางแห่งผู้บริหารต้องจ่ายเงินส่วนตัวสำรองจ่ายก่อน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด วิทยาคม

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนทุกคนเรียนฟรี ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ไม่ควรบังคับ โดยเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.53$, $S.D.=.90$) แต่ถ้าบังคับนักเรียนมีความเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=2.78$, $S.D.=0.99$)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ผู้ปกครองทั้งหมด ($n=50$) เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมนี้ ซึ่งมีผู้ปกครองทราบจากการมาแนะนำการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน จำนวนร้อยละ 86.0 ($N=43$) ทราบจากครูโรงเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 10.0 ($n=5$) และมีผู้ปกครองจำนวนน้อยมากที่ไม่ทราบ (ร้อยละ 4) เกี่ยวกับการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา แต่ก็เป็นผู้ปกครองที่ตั้งใจจะส่งบุตรเข้าเรียนต่ออยู่แล้ว

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.40$) ว่าโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรให้นักเรียนทุกคนเรียนโดยไม่ต้องเสียเงินบำรุงการศึกษา

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ครูที่เห็นด้วยกับการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน ร้อยละ 78.26 ($N=36$) เพราะเป็นการลดภาระให้กับผู้ปกครองในการที่จะส่งบุตรเข้าเรียนต่อ ในระดับมัธยมและคิดว่าจะทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานให้เรียนต่อมีอัตราสูงขึ้น ส่วนครูอีกร้อยละ 21.74 ($n=10$) ไม่เห็นด้วย เพราะว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่ใช่เป็นการศึกษาภาคบังคับ และโรงเรียนมัธยมจะต้องมีเงินบำรุงการศึกษาในการดำเนินงานของโรงเรียน เพราะถ้าใช้เงินงบประมาณต้องใช้เงินจำนวนมาก

การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา เป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนต่อในชั้นมัธยมแล้วจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนอื่น ๆ อีก เช่น ค่าเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน การสอน ต่างๆ ซึ่งผู้ปกครองในท้องถิ่นนี้ยังมีฐานะยากจนอยู่มาก แม้แต่การเรียนในระดับประถมศึกษาก็ยังพบปัญหา คือ นักเรียนขาดเรียนเป็นจำนวนมากและมีทุกวัน นอกจากนี้ โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน ที่ประสงค์จะเรียนต่อ เพราะโรงเรียนมัธยมสามารถหาแหล่งทุนได้ง่ายและสะดวกกว่า

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองทั้งหมด (n=50) เห็นด้วยกับการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา สำหรับนักเรียนที่จะเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเมืองราด วิทยาคม

ในการส่งบุตรให้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น ควรเห็นไปตามความสมัครใจของผู้ปกครอง และของนักเรียนเอง ยังไม่ควรเป็นการบังคับ เพราะคิดว่าให้เรียนแค่ระดับประถมศึกษาเพียงพอแล้ว นอกจากนี้ผู้ปกครองบางกลุ่มต้องการให้ทางโรงเรียนมีทุนการศึกษาให้ด้วย เพราะถึงแม้ว่าเรียนโดยไม่ต้องเสียเงินบำรุงการศึกษา แต่ก็ต้องมีรายจ่ายด้านอุปกรณ์การเรียนอื่นๆอีก

2. การจัดหนังสือให้ยืมเรียน

โรงเรียนดำเนินกิจกรรมนี้โดยให้ฝ่ายห้องสมุดของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยทางโรงเรียนได้กำหนดมาตรการสำหรับการยืมหนังสือ ดังนี้

1. เก็บเงินค่าประกันหนังสือคนละ 100 บาท โดยเก็บเพียงครั้งเดียว ตลอดระยะเวลา 3 ปี และจะคืนเงินประกันเมื่อนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ถ้าหนังสือสูญหายหรือชำรุดมาก จะหักจากเงินค่าประกันหนังสือ
3. เสียค่าซ่อมบำรุงหนังสือคนละ 10 บาทต่อภาคเรียน

ขั้นตอนในการยืมหนังสือเรียนมีดังนี้

1. นักเรียนทำหนังสือยืมเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อโรงเรียนและชำระเงินค่าประกันในวันมอบตัว และโรงเรียนจะแจ้งมาตรการในการยืมหนังสือให้ทราบ
2. ยืมหนังสือเรียนวันเปิดภาคเรียน และคืนหนังสือเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนแต่ละภาคเรียน

สำหรับงบประมาณในการซื้อหนังสือ โรงเรียนได้รับเงินงบประมาณจากรมสามัญศึกษาในอัตราคนละ 300 บาทต่อปี ซึ่งพอเพียงกับการจัดซื้อหนังสือเรียนเฉพาะแบบเรียนเท่านั้น ส่วนหนังสือเสริมทักษะประสบการณ์ต่างๆ หรือหนังสืออ่านนอกเวลาจัดซื้อได้เป็นจำนวนน้อย

ปัญหาในการจัดทำกิจกรรมนี้คือ

1. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ช่วยกันรักษาหนังสือ ทำให้หนังสือชำรุดมาก และเสียหายเร็ว
2. นักเรียนจะจดข้อความหรือคำตอบลงในหนังสือ ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอน คือ นักเรียนจะขาดความสนใจในการเรียน
3. หนังสือยืมเรียนส่วนมากเป็นแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งบางรายวิชาต้องการใช้หนังสือเสริมทักษะนอกเหนือจากแบบเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์มากขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาเพิ่มเติมได้ เพราะผู้ปกครองต้องรับภาระเพิ่มขึ้น

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรจัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน โดยไม่ต้องมีเงินประกัน มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=2.76$, $S.D.=1.17$) และถ้าโรงเรียนจัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียนโดยมีเงินประกัน ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยเช่นกัน ($\bar{X}=3.07$ $S.D.=1.11$)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ผู้ปกครองทั้งหมด ($n=50$) เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมนี้ และโรงเรียนจัดหนังสือเรียนครบทุกรายวิชา ในด้านการดูแลการใช้หนังสือของนักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้ดูแลคอยตักเตือนให้นักเรียนรู้จักถนอมหนังสือ โดยห้ามขีด เขียนข้อความลงในหนังสือ

ในด้านที่เกี่ยวกับมาตรการที่โรงเรียนกำหนดในการยืมหนังสือเรียน ผู้ปกครองเห็นด้วยว่า โรงเรียนควรเก็บเงินค่าประกันหนังสือจำนวน 100 บาทนั้นเหมาะสมแล้ว มีจำนวนร้อยละ 88.0 ($n=44$) ส่วนอีกร้อยละ 12.0 ($n=6$) มีความเห็นว่าโรงเรียนควรให้ยืมหนังสือเรียนโดยไม่ต้องมีเงินประกัน เนื่องจากผู้ปกครองทราบว่า เงินค่าประกันดังกล่าวไม่แน่ใจว่าโรงเรียนจะคืนให้แก่นักเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือไม่

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรทำการซ่อมแซมหนังสือก่อนที่จะให้นักเรียนกลุ่มใหม่ยืม เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายมากเกินไป

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นว่า โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ควรจัดหนังสือเรียนให้นักเรียนยืมเรียนทุกคน โดยมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.36$, S.D.=0.68)

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ครูทั้งหมด ($n=46$) เห็นด้วยว่าโรงเรียนควรจัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียนทุกคน เพราะเป็นการลดภาระรายจ่ายให้กับผู้ปกครอง ส่วนมาตรการที่โรงเรียนจะเก็บเงินค่าประกันหนังสือเป็นจำนวน 100 บาทนั้น มีครูเห็นด้วยร้อยละ 71.74 ($n=32$) เพราะคงป้องกันไม่ให้นักเรียนทำหนังสือขาด หรือสูญหาย อีกร้อยละ 30.43 ($n=14$) ไม่เห็นด้วย ที่จะเก็บเงินประกัน เพราะผู้ปกครองนักเรียนยากจนอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนอื่นๆ ให้กับเด็กนักเรียนอีกด้วย เช่น สมุด และเครื่องเขียนต่างๆ และหนังสือที่จัดให้ยืมเรียนควรมีครบทุกรายวิชา รวมทั้งหนังสืออ่านนอกเวลาหรือเสริมทักษะต่างๆ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองทั้งหมด ($n=50$) เห็นด้วยกับทางโรงเรียนที่จะจัดหนังสือเรียนให้นักเรียนทุกคนได้ยืมเรียน แต่ถ้าทางโรงเรียนมีมาตรการว่าการยืมหนังสือเรียนต้องมีเงินค่าประกันหนังสือจำนวน 100 บาทนั้น ผู้ปกครองเห็นด้วยเพียงร้อยละ 14.00 ($n=7$) ส่วนอีกร้อยละ 86.00 ($n=43$) ไม่เห็นด้วยกับการเก็บเงินค่าประกันหนังสือ

ข้อเสนอแนะ นอกจากจัดหนังสือให้ยืมเรียนแล้ว ควรมีอุปกรณ์การเรียนอื่นๆให้ด้วย เช่น สมุด ดินสอ ปากกา เหมือนกับโรงเรียนประถมศึกษา

3. การจัดที่พักในโรงเรียน

โรงเรียนดำเนินการงานกิจกรรมนี้ในปีการศึกษา 2530 เพียงปีเดียว ส่วนในปีการศึกษา 2531 โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีเด็กนักเรียนขอพักในโรงเรียน

การดำเนินงานของกิจกรรมนี้ คือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่พักอาศัยอยู่บ้านพักครูในโรงเรียน โดยทางโรงเรียนกำหนดระเบียบในการอยู่บ้านพักของโรงเรียน ดังนี้

1. เก็บค่าอาหารคนละ 150 บาทต่อเดือน
2. ข้าวสารคนละ 1 ถัง (20 ลิตร) ต่อเดือน
3. ถ่านหุงข้าว 1 ถัง ต่อเดือน
4. ทุกวันเสาร์และอาทิตย์ อนุญาตให้กลับบ้านหรืออยู่ทำงานที่

โรงเรียนได้

สำหรับการจัดกิจกรรมนี้ให้กับนักเรียนที่พักในโรงเรียน ได้แก่ การทำแปลงเกษตรปลูกพืชสวนครัวและเลี้ยงปลา ซึ่งกิจกรรมนี้ลงมือปฏิบัติหลังจากเลิกเรียนประจำวันแล้ว หรือในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในภาคกลางคืนเรียนพิเศษตามวิชาที่อาจารย์อยู่เวรกลางคืน

การจัดกิจกรรมที่พักในโรงเรียน มีนักเรียนเข้าพักอาศัยประมาณ 20 คน ในปีการศึกษา 2530 เมื่อสิ้นภาคเรียนแรกปรากฏว่ามีนักเรียนเหลืออยู่ 2 คน ทำให้โรงเรียนต้องงดการจัดกิจกรรมที่พักในโรงเรียนและในปีการศึกษา 2531 ก็ไม่มีนักเรียนขอพักอาศัยที่โรงเรียน

สำหรับปัญหาในการจัดที่พักในโรงเรียน มีดังนี้

1. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องค่าใช้จ่าย
2. ผู้ปกครองเป็นห่วงบุตรหลานของตน
3. บุคลากรในโรงเรียนขาดความร่วมมือ
4. เด็กที่พักในโรงเรียนไม่มีความรับผิดชอบ มีปัญหาในการลักขโมย
5. ครูต้องรับผิดชอบในการประกอบอาหารให้กับนักเรียน
6. ที่พักอาศัยคับแคบ

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด
วิทยาคม

นักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนควรจัดที่พักในโรงเรียนให้กับนักเรียนที่อยู่ไกลหรือการเดินทางไม่สะดวก โดยความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.62$) และการจัดที่พักในโรงเรียนโดยมีคณะครูคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด นักเรียนมีความเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=0.88$) แต่ถ้าให้นักเรียนควบคุมดูแลกันเอง นักเรียนจะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=2.54$, $S.D.=1.04$)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ผู้ปกครองเห็นด้วยกับกิจกรรมนี้ ร้อยละ 72.0 ($n=36$) เพราะนักเรียนเหล่านี้จะมีความขยัน ตั้งใจทำการบ้านมากขึ้น และคิดว่าจะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีระเบียบวินัย ความประพฤติเรียบร้อยขึ้น เพราะได้อยู่ใกล้ชิดครู พร้อมกันนั้นยังได้ฝึกปฏิบัติวิชาชีพด้วย ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 28.0 ($n=14$) ไม่เห็นด้วยเนื่องจากมีความห่วงใยบุตรหลาน กลัวว่าจะไม่มีใครดูแล นอกจากนี้ยังเสียค่าอาหารแพง ซึ่งแพงกว่าค่ารถ และเกรงว่าเด็กนักเรียนจะติดยาเสพติด ประกอบกับทางครอบครัวต้องการใช้แรงงานเด็กช่วยทำงานบ้าน บางกรณีก็ยิ่งเกรงว่าโรงเรียนจะใช้แรงงานเด็กมากเกินไปอีกด้วย

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.62$) ว่า โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรจัดที่พักในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนที่มีบ้านอยู่ไกล และไม่สามารถเดินทางมาเรียนได้พักอาศัย

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนจะจัดที่พักในโรงเรียนให้นักเรียนที่มีบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน หรือการเดินทางไม่สะดวกนั้น ครูเห็นด้วยร้อยละ 86.96 ($n=40$) เพราะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรเข้าเรียน แต่มีปัญหาด้านเรื่องการเดินทาง ได้มีที่พัก และอยู่ภายในโรงเรียน ซึ่งสะดวกและปลอดภัยกว่าการเดินทาง

ทาง ส่วนครูอีกร้อยละ 13.04 ($n=6$) ไม่เห็นด้วย เพราะว่าเด็กในระดับนี้โตพอที่จะใช้แรงงานได้แล้ว ผู้ปกครองต้องการให้เด็กช่วยงานบ้านและประกอบอาชีพหลังจากเลิกเรียนตอนเย็นแล้ว

ข้อเสนอแนะ การจัดที่พักในโรงเรียน ควรมีกิจกรรมให้เด็กทำ เช่น การฝึกวิชาชีพ เพราะโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่มีโรงฝึกงานและอุปกรณ์พร้อมอยู่แล้ว

ความคิดเห็นของผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม จะจัดที่พักในโรงเรียนให้กับนักเรียนที่มีบ้านอยู่ไกล หรือการเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก มีผู้ปกครองที่เห็นด้วยร้อยละ 58.00 ($n=29$) เพราะคิดว่าเป็นการประหยัด ไม่ต้องเสียค่ารถ และเวลาในการเดินทาง ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 42.00 ($n=21$) ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นห่วงบุตร เนื่องจากเด็กยังอายุน้อย โดยเฉพาะบุตรสาว และต้องการใช้แรงงานเด็กทำงานบ้านหรือเฝ้าบ้าน เมื่อผู้ปกครองออกไปทำงาน

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดหารถรับส่งนักเรียนที่อยู่ไกลหรือการเดินทางไม่สะดวกดีกว่า และถ้าเด็กนักเรียนพักอยู่ในโรงเรียนจะต้องมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

4. การจัดหน่วยเรียน

โรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมการจัดหน่วยเรียน เนื่องจาก บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือและความเสียสละ ที่จะไปสอนยังหน่วยเรียนที่จะจัด โดยครูบางคนคิดว่าไม่สะดวกในการเดินทางและความปลอดภัย รวมทั้งปัญหาในด้านของงบประมาณ โรงเรียนเคยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ และถามความคิดเห็น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่จะให้บุตรของตนเรียนในหน่วยเรียนนอกโรงเรียน เพราะคิดว่าความรู้ของนักเรียนที่ได้คงน้อยกว่าเรียนในโรงเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรจัดตั้งโรงเรียนสาขาขึ้นตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีที่เรียน โดยมีคามคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.69$, $S.D.=0.65$) ส่วนการ

จัดหน่วยเรียนโดยใช้บุคลากรภายนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการเรียน การสอน นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.90)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียน เมืองราดวิทยาคม

ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 84.0 ($n=42$) เพราะว่ามันนักเรียนได้ เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาได้เลย และอยู่ใกล้บ้าน ไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องการเดินทาง และค่ารถ ผู้ปกครองบางกลุ่มยังใช้แรงงานเด็กได้หลังเลิกเรียนแล้ว ส่วนผู้ปกครอง อีกร้อยละ 16.0 ($n=8$) ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมนี้ เนื่องจากกลัวว่าเด็กจะได้ความ รู้ไม่เท่ากับไปเรียนที่โรงเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาใน เขตพื้นที่บึงกาฬ

นักเรียนเห็นว่า โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรร่วมมือกับทาง โรงเรียนประถมศึกษา จัดห้องเรียนมัธยมศึกษาชั้นในโรงเรียนประถมศึกษานั้นๆ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.73) ส่วนการจัดตั้ง โรงเรียนสาขาตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเช่นกัน ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.91)

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บึงกาฬ

ครูเห็นด้วยร้อยละ 60.87 ($n=28$) เพราะเด็กจะได้อยู่บ้าน ผู้ ปกครองไม่ต้องเป็นห่วงและยังสามารถใช้แรงงานเด็กได้ พร้อมทั้งเด็กจะได้มีความ รู้สูงขึ้นอีก ส่วนครูอีกร้อยละ 39.13 ($n=18$) ไม่เห็นด้วย เพราะว่าจะ อาจจะมี ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน และผู้ปกครองคงไม่ให้อุบลหลานเรียนในหน่วย เรียนที่จัดให้

ข้อเสนอแนะ ครูบางกลุ่มยินดีให้ใช้สถานที่ในโรงเรียนประถมศึกษานั้นๆ จัดเป็นชั้นเรียนมัธยมศึกษาได้ แต่ต้องใช้บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน จากโรงเรียนมัศึกษานั้นเอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บึงกาฬ

ผู้ปกครองเห็นด้วยเป็นจํานวนน้อย คือ ร้อยละ 8.00 ($n=4$) โดยมีเหตุผลว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาแล้วจะได้มีที่เรียน และอยู่ใกล้บ้าน ผู้ปกครอง เด็กไม่ต้องเสียค่ารถและเวลาในการไปเรียนที่โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 92.00 ($n=46$) ไม่เห็นด้วย เนื่องจากคิดว่าถ้าเรียนในสถานที่จัดให้นอกโรงเรียน เด็กจะได้ความรู้ไม่เท่ากับที่เรียนอยู่ในโรงเรียน และผู้ปกครองมีความรู้สึกว่ เด็กเหล่านี้ไม่ใช่เด็กนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ ถ้าโรงเรียนต้องการจัดชั้นเรียนมัธยมศึกษา ควรจัดเป็นครั้งคราว คือไม่ควรให้เรียนที่จัดให้นอกโรงเรียนทุกวัน

5. การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่างๆ

โรงเรียนกำหนดการแต่ง เครื่องแบบนักเรียนโดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่เรียนตามปกติกับประเภทที่ระบบโรงเรียน ซึ่งประเภทที่ระบบโรงเรียนจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป สำหรับนักเรียนที่เรียนตามปกติทางโรงเรียนให้แต่ง เครื่องแบบนักเรียนและ เครื่องแบบกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แต่ เครื่องแบบกิจกรรมอื่นๆ เช่น ชุดพลศึกษา ทางโรงเรียนไม่บังคับ

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียน เห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.70$, $S.D.=0.71$) ว่า โรงเรียนควรให้นักเรียนแต่ง เครื่องแบบนักเรียนตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ถ้าให้แต่ง เครื่องแบบนักเรียนแต่ดูง่่าารองเท้าไม่ควบบังคับ นักเรียนมีความเห็นในระดับไม่เห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=2.11$, $S.D.=1.12$) ส่วน เครื่องแบบกิจกรรม ถ้าโรงเรียนไม่บังคับให้นักเรียนแต่ง นักเรียนมีความเห็นในระดับไม่เห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=1.86$, $S.D.=1.13$)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ผู้ปกครองทั้งหมด ($n=50$) มีความเห็นว่า การเป็นนักเรียน จำเป็นต้องแต่ง เครื่องแบบนักเรียน เพราะมองแล้วจะทราบว่าเป็นนักเรียน และช่วยป้องกันไม่ให้เด็กหนีเรียน

สำหรับเครื่องแบบกิจกรรมต่างๆ เช่น ลูกเสือ เนตรนารี และชุดพลศึกษา มีผู้ปกครองเห็นว่ามีความจำเป็นร้อยละ 56.0 (n=28) เพราะดูเป็นระเบียบเรียบร้อย และผู้ปกครองบางกลุ่มกลัวว่าจะไม่เหมือนเพื่อน ถ้าไม่ให้นักเรียนแต่งชุดกิจกรรม ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 44.0 (n=22) เห็นว่าไม่จำเป็น เพราะจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ สำหรับการดำเนินงานตามกิจกรรมนี้ คือ โรงเรียนควรออกระเบียบการแต่งกาย โดยเฉพาะชุดกิจกรรมของนักเรียนว่าต้องมีหรือไม่มีเป็นการบังคับเลย ไม่ควรบอกว่าจะมีหรือไม่มีก็ได้ เพราะจะทำให้นักเรียนแข่งขันกัน และผู้ปกครองบางกลุ่มก็เกรงว่าถ้าบุตรของตนไม่มีก็จะเป็นการน้อยหน้าเพื่อน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรให้นักเรียนมาเรียนโดยไม่ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน โดยมีความเห็นในระดับไม่เห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=1.95$, S.D.=1.13) ส่วนเครื่องแบบกิจกรรมต่างๆ ถ้าโรงเรียนไม่ควรให้นักเรียนแต่ง มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=2.27$, S.D.=1.18)

ในด้านของการเก็บเงินค่ากิจกรรมว่า โรงเรียนไม่ควรเก็บเงินค่ากิจกรรมต่างๆ นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.42)

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

การเป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำเป็นต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 93.48 (n=43) เพราะเพื่อความเรียบร้อย และผลทางด้านจิตใจของเด็ก และผู้ปกครอง ทำให้เด็กอยู่ในกรอบของการเป็นนักเรียน ส่วนครูอีกร้อยละ 6.52 (n=3) ไม่เห็นด้วย เพราะผู้ปกครองยากจนอยู่แล้ว ไม่ควรบังคับให้เด็กต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และคิดว่าไม่มีผลต่อการเรียนของเด็กนักเรียน

ส่วนในด้านเครื่องแบบกิจกรรมต่างๆ เช่น ชุดลูกเสือ เนตรนารี และพลศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่า นักเรียนจำเป็นต้องแต่ง ร้อยละ 52.13 (n=24) เพราะความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเด็กต้องการแต่งให้เหมือนกับเพื่อน

ส่วนครูอีกร้อยละ 47.87 ($n=22$) เห็นว่าไม่จำเป็นต้องแต่ง เพราะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และคิดว่าไม่มีความจำเป็น วัสดุอะไรก็ได้

ข้อเสนอแนะ เครื่องแบบนักเรียนไม่ควรเข้มงวดให้นักเรียนต้องแต่งตามระเบียบของกระทรวงศึกษา ควรจะมีการผ่อนผันบางกรณี เช่น รองเท้า ถุงเท้า อาจจะยกเว้น ในส่วนของเครื่องแบบกิจกรรม ก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตามระเบียบหรือกฎข้อบังคับ เช่น ชุดลูกเสือ เนตรนารี อาจใช้สัญลักษณ์เป็นผ้าพันคออย่างเดียว

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองเห็นว่า การเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องแต่ง เครื่องแบบนักเรียน มีจำนวนร้อยละ 84.00 ($n=42$) โดยให้เหตุผลว่า การเป็นนักเรียนต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน เพราะมองแล้วเป็นระเบียบเรียบร้อย และป้องกันไม่ให้นักเรียนหนีโรงเรียน ไปมั่วสุมที่อื่นนอกโรงเรียนได้ ส่วนผู้ปกครองที่เหลืออีกร้อยละ 16.00 ($n=8$) เห็นว่าไม่จำเป็นต้องแต่ง เพราะเป็นการประหยัด ช่วยลดรายจ่ายให้กับผู้ปกครองและเครื่องแบบมีราคาแพง

ส่วนเครื่องแบบกิจกรรมต่างๆ ชุดลูกเสือ เนตรนารี พลศึกษา ฯลฯ มีผู้ปกครองร้อยละ 60.0 ($n=30$) เห็นว่าจำเป็นต้องแต่ง เพราะคิดว่าเป็นระเบียบเรียบร้อยดี มองแล้วจะได้เหมือนกัน ส่วนอีกร้อยละ 40.0 ($n=20$) เห็นว่าไม่จำเป็นต้องแต่ง เพราะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และคิดว่าไม่มีความจำเป็น

ข้อเสนอแนะ ในด้านการแต่งกายเครื่องแบบนักเรียน อาจจะไม่ต้องจำเป็นต้องเข้มงวด เช่น รองเท้า ถุงเท้า ไม่ต้องสวม หรือให้แต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับโรงเรียนประถมศึกษา

มาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ประกอบด้วยกิจกรรม 5 กิจกรรม ดังกล่าว โรงเรียนดำเนินการได้ 4 กิจกรรม คือ การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา การจัดหนังสือหืมเรียน ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 นี้ จัดดำเนินการได้รับผลสำเร็จ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุกกลุ่มเห็นดีกับการจัดกิจกรรมเหล่านี้ ส่วนกิจกรรมการจัดที่พักในโรงเรียน โรงเรียนจัดแล้วล้มเหลว เนื่องจากขาดความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองไม่ส่งเสริม เพราะเห็นว่าใช้แรงงานเด็กมากเกินไป

และกิจกรรมลดค่าใช้จ่ายในด้านเครื่องแต่งกายและด้านกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนไม่ต้องมีเครื่องแบบพลศึกษา เท่านั้น

กิจกรรมที่โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการมี 1 กิจกรรม คือ การจัดหน่วยเรียนนอกโรงเรียน เพราะขาดบุคลากร ผู้ปกครองไม่สนับสนุน และไม่มั่งบประมาณ

มาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว

ประกอบด้วย 8 กิจกรรม คือ

1. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านอาหารและน้ำ

สำหรับกิจกรรมนี้แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมในด้านอาหารและกิจกรรมในด้านแหล่งน้ำ

กิจกรรมในด้านอาหารประกอบด้วย

1. กิจกรรมปลูกพืชสวนครัวที่บ้านนักเรียนโรงเรียนไม่ได้จัดทำ เนื่องจากไม่มีบุคลากรในการออกติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่บ้าน แต่ทางโรงเรียนจัดทำเป็นแปลงตัวอย่างที่โรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนวิชาเกษตรรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

2. กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนดำเนินกิจกรรมนี้ โดยได้รับเงินงบประมาณจากรมสามัญศึกษา เป็นจำนวนเงิน 2,000 บาท เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงาน 4 ชุด โดยให้หมุนเวียนกันไป กำหนดหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1 ให้คำนึงถึงตัวเด็ก คือ อาหารมีคุณภาพและราคาถูก

2.2 จัดทำเพียงสัปดาห์ละ 1 วัน

การดำเนินงานนี้พบปัญหาคือ โรงเรียนกลัวกระทบกระเทือนแม่ค้าที่ขายของในโรงเรียน จึงให้จัดเพียงสัปดาห์ละ 1 วัน ดังกล่าว ส่วนความคิดเห็นของคณะครูเห็นว่า เหมาะสมแล้ว ไม่ต้องเป็นภาระของครูกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพราะหมุนเวียนกันรับผิดชอบ

กิจกรรมในด้านน้ำ ประกอบด้วย

1. กิจกรรมให้นักเรียนจัดทำโครงการสร้างที่กักเก็บน้ำสะอาดไว้ที่บ้าน กิจกรรมนี้ โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีบุคลากรในการติดตามการปฏิบัติงานของนักเรียน และบุคลากรไม่มีความรู้ในเรื่องของการจัดสร้างแหล่งน้ำดีพอ โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และค่าใช้จ่ายให้ครูในการออกติดตามผลปฏิบัติงาน

2. โรงเรียนจัดสร้างแหล่งน้ำโดยบุคคลระชาชนขนาดใหญ่ พร้อมทั้งเลี้ยงปลา โรงเรียนอนุญาตให้ประชาชนนำน้ำไปใช้ได้ ส่วนปลาที่เลี้ยงในสระโรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ประชาชนจับปลาพร้อมกันในวันเดียวตามที่โรงเรียนกำหนด โดยเก็บเงินจากประชาชนที่ร่วมมือ คนละ 20 บาท

ด้านน้ำดื่มน้ำใช้ในโรงเรียน มีถังสำหรับกักเก็บน้ำฝนจำนวน 3 ถังไว้เป็นน้ำดื่มของนักเรียนและครูในโรงเรียน ส่วนน้ำใช้โรงเรียนมีถังน้ำประปาโดยจัดสร้างตามแบบของกรมอนามัย เป็นแบบ ค.818 จำนวน 1 แห่ง ซึ่งโรงเรียนมีน้ำใช้อย่างพอเพียง และบริการสำหรับประชาชนทั่วไป

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมอาหารกลางวันขายให้นักเรียนในราคาถูกเป็นประจำทุกวัน โดยเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.43) ส่วนการจัดสร้างที่กักเก็บน้ำสะอาดที่บ้านของนักเรียน โดยมีครูติดตามและแนะนำ นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.10$, S.D.=0.99) และการส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืชสวนครัวที่บ้าน นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.74)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

กิจกรรมด้านอาหาร

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมอาหารกลางวันขายให้นักเรียนในราคาถูก ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะนักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทานในราคาถูก และสะอาด

กิจกรรมปลูกพืชสวนครัวที่บ้านนักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนทำแปลงปลูกพืชสวนครัวที่บ้าน มีจำนวนร้อยละ 18.0 ($n=9$) ส่วนอีกร้อยละ 82.0 ($n=41$) ไม่ได้ทำแปลงปลูกพืชสวนครัวที่บ้าน เนื่องจากไม่มีบริเวณบ้าน และบางครัวเรือนมีแปลงปลูกพืชสวนครัวอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดบริการอาหารกลางวันราคาถูกเป็นประจำทุกวัน ไม่ควรจัดเพียงสัปดาห์ละ 1 วันเท่านั้น

กิจกรรมด้านน้ำ

โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนจัดสร้างที่เก็บน้ำสะอาดที่บ้านผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 38.0 ($n=19$) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 62.0 ($n=31$) ไม่เห็นด้วย เนื่องจากที่บ้านมีที่กักเก็บน้ำเพียงพอแล้ว

ข้อเสนอแนะ ถ้าโรงเรียนจะฝึกให้นักเรียนทำ ครูต้องทำหน้าที่แนะนำและติดตาม และต้องมีตัวอย่าง ส่วนด้านปัญหาคือ ด้านงบประมาณ

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยว่าโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ควรจัดกิจกรรมอาหารกลางวันขายให้นักเรียนในราคาถูก โดยเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.44$) ส่วนการจัดทำบ่อกักเก็บน้ำและเลี้ยงปลาที่บ้าน นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.15$, $S.D.=1.06$)

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

กิจกรรมด้านอาหาร

ครูเห็นด้วยทั้งหมด ($n=46$) ว่าโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรจัดกิจกรรมอาหารกลางวันขายให้นักเรียนในราคาถูก เพราะเด็กจะได้มีอาหารกลางวันรับประทาน ช่วยลดภาระรายจ่ายให้กับผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรจัดกิจกรรมอาหารกลางวันให้กับนักเรียนทุกวัน ไม่ควรจัดเพียงวันเดียวในสัปดาห์ เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษามีความพร้อมมากอยู่แล้ว และทำให้ผู้ปกครองอาจส่งบุตรมาเรียนต่อมากขึ้น เนื่องจากเด็กนักเรียนบางคนไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน และไม่มีเงินมาโรงเรียน

เลย ถ้าโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมอาหารกลางวันสนับสนุนจะทำให้ผู้ปกครอง
เห็นความสำคัญของโรงเรียนมากขึ้น

กิจกรรมด้านแหล่งน้ำ

โรงเรียนจะส่งเสริมให้เด็กนักเรียนรู้จักทำที่เก็บน้ำสะอาดที่บ้านของ
นักเรียน ครูเห็นด้วยร้อยละ 26.09 (n=12) เพราะเห็นว่าเด็กและผู้ปกครองจะ
ได้มีน้ำสะอาดไว้บริโภค ผู้ปกครองมักประสบปัญหาในเรื่องน้ำ โดยเฉพาะในหน้า
แล้ง มีความลำบากในการหาน้ำมาใช้ เพราะแหล่งน้ำบางแห่งของหมู่บ้านอยู่ห่าง
ไกลจากบ้านมาก ส่วนครูอีกร้อยละ 73.91 (n=34) เห็นว่าไม่จำเป็น เพราะ
แหล่งน้ำสะอาดในหมู่บ้านมีปริมาณน้ำเพียงพอแล้ว และตามบ้านผู้ปกครองก็มีที่เก็บน้ำ
พอใช้ในครัวเรือน ถ้าให้เด็กทำก็จะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายอีก

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ
ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

กิจกรรมด้านอาหาร

โรงเรียนเมืองวาดจะจัดกิจกรรมอาหารกลางวันขายให้นักเรียนใน
ราคาถูก ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะช่วยลดรายจ่ายให้ผู้ปกครอง
และนักเรียนจะได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมนี้ทุกวันคือทั้ง 5 วัน ไม่ใช่
เพียงสัปดาห์ละ 1 วันเท่านั้น

กิจกรรมด้านน้ำสะอาด

โรงเรียนจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำที่เก็บกักน้ำสะอาดที่บ้านของ
นักเรียน กิจกรรมนี้ผู้ปกครองเห็นด้วยเพียงร้อยละ 18.0 (n=9) เพราะเห็นว่า
ไม่จำเป็น เด็กจะได้รู้จักทำและมีความรู้ ส่วนอีกร้อยละ 82.0 (n=41) ไม่เห็น
ด้วย เพราะว่าผู้ปกครองคงเดือดร้อนในเรื่องค่าใช้จ่าย เด็กยังมีอายุน้อยอยู่และที่
บ้านมีภาชนะเก็บน้ำพออยู่แล้ว

2. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้าน
เครื่องนุ่งห่มและเครื่องมือเครื่องใช้

ลักษณะงานของการจัดกิจกรรมนี้ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องมือเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น รองเท้า กระเป๋า กล่องใส่เครื่องเขียน กิจกรรมนี้ โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ และโรงเรียนไม่มีงบประมาณ ในการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้การอบรม ส่วนด้านเครื่องนุ่งห่ม โรงเรียนจัดสอนเป็นพื้นฐานอาชีพในวิชาตัดเย็บเสื้อผ้าเฉพาะ นักเรียนหญิงเท่านั้น โดยให้นักเรียนนำผ้ามาเป็นอุปกรณ์เอง

2.2 กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ประจำบ้าน เช่น ที่คว่ำจาน ที่ตากผ้า ที่ทิ้งขยะ เป็นต้น กิจกรรมนี้ โรงเรียนดำเนินการในส่วนของวิชางานไม้ โดยโรงเรียนให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอนในรูปโครงการงาน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนสามารถผลิตได้ โดยให้นักเรียนจัดหาอุปกรณ์มาผลิตงานตามโครงการงานที่โรงเรียนกำหนด

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด วิทยาคม

ในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ประจำบ้าน นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.64$, $S.D.=0.57$) ว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริม ส่วนด้านเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องมือ เครื่องใช้ส่วนตัว นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.47$, $S.D.=0.79$)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

ด้านเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้ส่วนตัว

โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำเครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้บางชิ้นด้วยตนเอง เช่น เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า ฯลฯ ผู้ปกครอง เห็นว่านักเรียนได้จัดทำด้วยตนเอง มีจำนวนน้อยมาก คือร้อยละ 4 ($n=2$) สิ่งที่นักเรียนจัดทำได้แก่ การตัดเย็บเสื้อผ้าใช้เอง ส่วนเครื่องใช้อื่นๆยังไม่เคยจัดทำ ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 96.0 ($n=48$) เห็นว่านักเรียนไม่เคยจัดทำ และถ้าโรงเรียนจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำและผลิตสิ่งของใช้เอง ผู้ปกครองเห็นด้วย ทั้งหมด ($n=50$)

ข้อเสนอแนะ ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนรู้จักทำ รู้จักผลิต ด้วยตนเอง ได้ โดยเฉพาะการตัดเย็บเสื้อผ้า แม้ว่าเด็กยังไม่สามารถตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นชุดสวมใส่ได้ แต่ก็มีความรู้พอที่จะซ่อมแซมเสื้อผ้าของนักเรียนเอง และของสมาชิกในครอบครัวได้ ส่วนการจัดทำเครื่องมือ เครื่องใช้อื่น ก็เห็นว่าเหมาะสม แต่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและครูที่ชำนาญเป็นผู้แนะนำ

ด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ประจำบ้าน

โรงเรียนจักรกิจธรรมสง เสริมให้นักเรียนรู้จักทำ เครื่องมือ เครื่องใช้ ประจำบ้านบางอย่างด้วยตนเองได้ เช่น ที่คว่าจาน ที่ตากผ้า ที่ทิ้งขยะ ผู้ปกครอง เห็นว่านักเรียนได้จัดทำเพียงร้อยละ 10.0 (n=5) ได้แก่ จัดทำที่ทิ้งขยะ และที่ตากผ้า ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 90.0 (n=45) เห็นว่านักเรียนไม่เคยจัดทำ เนื่องจากเด็กไม่มีเวลา เพราะกลับบ้านก็มีค่าน้ำแล้ว ผู้ปกครองเป็นผู้จัดทำเองมากกว่า หรือไม่ก็ซื้ออุปกรณ์มาใช้เลย

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ประจำบ้าน นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.54) ส่วนกิจกรรมสำหรับด้านเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องมือ เครื่องใช้ส่วนตัว นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.90)

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ด้านเครื่องนุ่งห่มและเครื่องมือ เครื่องใช้

โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้ บางชิ้นด้วยตนเอง ครูเห็นด้วยร้อยละ 86.96 (n=40) เพราะนักเรียนจะได้จัดทำหรือซ่อมแซมเสื้อผ้าหรือ เครื่องใช้ด้วยตนเอง และในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีวิชาเกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพในหลักสูตร พร้อมทั้งอุปกรณ์ โรงฝึกงาน ก็มีความพร้อมอยู่แล้ว ส่วนครูอีกร้อยละ 13.04 (n=6) ไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่าเด็กยังมีอายุน้อย และอาจต้องซื้อวัสดุอุปกรณ์ทำให้สิ้นเปลือง เป็นภาระของผู้ปกครอง

ด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ประจำบ้าน

โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ประจำบ้านด้วยตนเองได้ เช่น ที่ตากผ้า ที่คว่าจาน ที่ทิ้งขยะ ครูเห็นด้วยร้อยละ 47.87

($n=22$) เพราะเด็กนักเรียนจะได้รู้จักทำและรักษาซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้ ประจำบ้านได้ ส่วนครูอีกจำนวนร้อยละ 52.13 ($n=24$) เห็นว่าไม่สมควร เพราะ เป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือ เด็กยังมีอายุน้อยเกินไป

ข้อเสนอแนะ ถ้าโรงเรียนจะให้เด็กนักเรียนจัดสร้างเครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้ เหล่านี้ ควรจะพิจารณาตามความเหมาะสม ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่าย ไม่ควรให้เป็นภาระของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ด้านเครื่องนุ่งห่ม

โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำเครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้ บางชิ้นด้วยตนเอง ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 80.0 ($n=40$) เพราะเห็นว่าจะเป็นความรู้แก่เด็กนักเรียน ถึงแม้ว่าเด็กนักเรียนยังไม่สามารถที่จะผลิตหรือตัดเย็บเสื้อผ้าใช้เองได้ แต่ก็สามารถที่จะซ่อมแซมเสื้อผ้าที่ชำรุดเสียหายได้ ทั้งของตัวเองและของสมาชิกในครอบครัว ส่วนผู้ปกครองที่เหลือร้อยละ 20.0 ($n=10$) ไม่เห็นด้วย เนื่องจากเด็กยังมีอายุน้อย ยังไม่สามารถที่จะผลิตได้ และคงต้องใช้อุปกรณ์มาก ซึ่งผู้ปกครองต้องใช้งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ประจำบ้าน

โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้ ประจำบ้าน ด้วยตนเองได้ เช่น ที่ตากผ้า ที่คว่ำจาน ที่ทิ้งขยะ ผู้ปกครองเห็นด้วย ร้อยละ 28.0 ($n=14$) โดยให้เหตุผลว่า จะเป็นความรู้แก่นักเรียนและสามารถ ทำการซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ชำรุดเสียหายได้ ผู้ปกครองอีกร้อยละ 72.0 ($n=36$) ไม่เห็นด้วย เพราะเด็กยังมีอายุน้อยเกินไป ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้น

3. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการ พัฒนาบ้าน

ลักษณะงานของกิจกรรมนี้ประกอบด้วย

3.1 โรงเรียนดำเนินการรณรงค์ให้นักเรียนช่วยพัฒนาบ้าน ที่อยู่ อาศัย ให้มีสภาพแบบบ้านโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยให้โรงเรียนสร้าง

หุ่นจำลองบ้าน แสดงรายละเอียด องค์ประกอบต่างๆของบ้าน เพื่อเป็นแบบอย่าง พร้อมทั้งจัดทำเอกสารคู่มืออธิบายชี้แจงรายละเอียดการพัฒนาบ้าน ปรับปรุง ซ่อมแซม และสร้างส่วนประกอบต่างๆของบ้านและบริเวณบ้าน

3.2 การจัดทำมีการประกวดบ้านของนักเรียน

ทั้ง 2 กิจกรรมนี้โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ สาเหตุเนื่องจากโรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดสร้างหุ่นจำลองบ้าน และการจัดทำเอกสารคู่มือชี้แจงรายละเอียดให้นักเรียนและผู้ปกครอง ด้านการจัดประกวดบ้านครูไม่มีความร่วมมือ และความเสียสละในการนิเทศติดตามแนะนำตามบ้านนักเรียน

คณะครูทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมนี้ เพราะเห็นว่าการพัฒนาที่อยู่อาศัยของประชาชนมีหน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการอยู่ เช่น กรมการปกครอง ถ้ากรมสามัญศึกษาต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสนับสนุน ควรจัดทำแบบหุ่นจำลองบ้านแจกจ่ายแก่โรงเรียนในโครงการ เพื่อยึดถือเป็นแบบอย่างเดียวกัน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองรัตวิทยาคม

นักเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนควรมีหุ่นจำลองบ้านตามโครงการ แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยมีความเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.85) และการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาบ้านตามแบบบ้านโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.35$, S.D. =0.78) ส่วนการจัดประกวดบ้านของนักเรียน ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยเช่นกัน ($\bar{X}=2.78$, S.D.=1.07)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองรัตวิทยาคม

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือร้อยละ 80.0 (n=40) เห็นว่า นักเรียนมีส่วนช่วยในการพัฒนาบ้าน คือ ทำความสะอาดบ้านและบริเวณบ้าน ส่วนผู้ปกครองอีก ร้อยละ 20.0 (n=10) เห็นว่านักเรียนไม่ได้ช่วยในการพัฒนา เนื่องจากผู้ปกครองคิดว่าเด็กยังมีอายุน้อยเกินไป และผู้ปกครองบางกลุ่มไม่จ้างงานเด็กในการดูแลสัตว์เลี้ยง

สำหรับโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ผู้ปกครองทั้งหมด (n=50) ไม่เข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนว่าจะให้ผู้ปกครองร่วมดำเนินงานตามกิจกรรมนั้นอย่างไร

ด้านการจัดประกวดบ้านของนักเรียน มีผู้ปกครองเห็นว่าควรรให้มีการจัดประกวดเพียงร้อยละ 8.0 (n=4) ส่วนอีกร้อยละ 92.0 (n=46) ยังไม่เห็นสมควรให้มีการจัดประกวด

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($X=2.78$, $S.D.=1.11$) ว่าโรงเรียนเมืองวาดวิทยาคมควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนพัฒนาบ้านและประกวดบ้าน

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการ

ครูเห็นด้วยทั้งหมด (n=46) เพราะนักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยผู้ปกครองปรับปรุงที่อยู่อาศัย และบริเวณให้สวยงามและถูกสุขลักษณะ

ในด้านการประกวดบ้าน ครูเห็นด้วยร้อยละ 78.26 (n=36) เพราะทำให้เกิดความตื่นตัวทั้งเด็กนักเรียนและผู้ปกครอง ส่วนครูร้อยละ 21.17 (n=10) ไม่เห็นด้วย เพราะจะทำให้เด็กเกิดความอับอายไม่ยากให้ครูไปเห็นสภาพบ้านของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ ควรมีครูเข้าไปคอยแนะนำและติดตาม ถ้าจะจัดให้มีการประกวดต้องร่วมมือกันหลายๆฝ่ายของชุมชน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะว่าเป็นกิจกรรมที่ดี นักเรียนรู้จักทำงานบ้านให้สะอาดเป็นระเบียบ และเป็นการช่วยแรงงานผู้ปกครองได้

ในด้านการติดตามกิจกรรมของนักเรียน มีผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 88.0 (n=44) อีกร้อยละ 12.0 (n=6) ไม่เห็นด้วยว่า ครูต้องคอยติดตามการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านและการจัดประกวดบ้าน

4. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการป้องกันโรคภัยและการใช้สมุนไพร

ลักษณะงานของกิจกรรมนี้ได้แก่

4.1 โรงเรียนจัดทำสวนสมุนไพรไว้ในบริเวณโรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนได้รู้จักพืชสมุนไพร เพื่อจัดทำแปลงปลูกพืชสมุนไพรที่บ้านของนักเรียนเอง โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมนี้ โดยแต่งตั้งและกำหนดพื้นที่เพื่อทำแปลงสมุนไพรในบริเวณโรงเรียน โดยแต่ละพื้นที่จะมีครู 2 คน และนักเรียน 1 ห้องเรียน เป็นผู้ดูแล ผลปรากฏว่า แปลงปลูกพืชสมุนไพรมีจำนวนถึง 6 แปลง และแต่ละแปลงจะมีพืชสมุนไพรชนิดเดียวกันหมด

ปัญหาในการดำเนินงาน

1. คณะครูและนักเรียนยังไม่เห็นจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ว่าการแปรรูปผลผลิตของการนำไปใช้เพื่อการบริโภคและการรักษาเป็นอย่างไร
2. โรงเรียนไม่สนับสนุนในด้านการจัดหาพืชสมุนไพรมาปลูก การจัดทำกิจกรรมนี้จะให้เด็กเป็นผู้จัดหาเอง จึงมีพืชสมุนไพรจำกัด และมีซ้ำเหมือนกันทุกแปลง
3. บุคลากรไม่มีความร่วมมือและประสานงานกัน

4.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการป้องกันโรคภัย โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการให้นักเรียนจัดทำตารางในการดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว แต่ได้สอนในวิชาสุขศึกษา มีการจัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับโรคในท้องถิ่น เช่น โรคพยาธิใบไม้ในตับ ไช้มาลาเรีย หิด กลากเกลื้อน ฯลฯ

ความคิดเห็นด้านการปลูกพืชสมุนไพร ครูส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนควรจัดทำแปลงสมุนไพรเพียงแห่งเดียว และจัดทำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีป้ายกำกับชื่อสมุนไพรและสรรพคุณในการรักษา และโรงเรียนควรจัดบริการตรวจสุขภาพแก่นักเรียนเป็นประจำทุกปี หรือควรเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาบรรยายให้ความรู้ในเรื่องของสุขภาพแก่นักเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด
วิทยาคม

นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.52) ว่าโรงเรียนควร
จัดทำแปลงปลูกพืชสมุนไพรไว้เป็นตัวอย่างในบริเวณโรงเรียน และเห็นด้วยน้อย
($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.79) ว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืชสมุนไพรที่
บ้าน

ส่วนกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้ปัญหา สาเหตุ วิธีป้องกันโรคใน
ท้องถิ่น นักเรียนมีความเห็นในระดับเห็นด้วยมาก($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.61)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียน
เมืองราดวิทยาคม

กิจกรรมการปลูกพืชสมุนไพรที่บ้านของนักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่านัก
เรียนได้จัดทำแปลงปลูกพืชสมุนไพร มีจำนวนร้อยละ 6.0 (n=3) ส่วนผู้ปกครองอีก
ร้อยละ 94.0 (n=47) เห็นว่านักเรียนไม่ได้ปลูกพืชสมุนไพรที่บ้าน เนื่องจากมี
บริเวณบ้านจำกัด และบางครอบครัวก็จัดทำแปลงปลูกพืชสมุนไพรอยู่แล้ว

ด้านสุขภาพของครอบครัว ผู้ปกครองร้อยละ 28.0 (n=14) เห็นว่า
นักเรียนมีบทบาทเกี่ยวกับสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้แก่ การแนะนำการ
งัยยากับสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 72.0 (n=36)
เห็นว่า นักเรียนไม่ได้มีบทบาทอะไรเกี่ยวกับสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดทำแปลงพืชสมุนไพรเป็นตัวอย่างใน
โรงเรียนพร้อมทั้งบอกคุณสมบัติของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาใน
เขตพื้นที่บริการ

นักเรียนมีความเห็นน้อย ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.87) ว่าโรงเรียน
เมืองราดวิทยาคม ควรส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืชสมุนไพรที่บ้าน เพื่อการนำมา
บริโภคและใช้ป้องกันโรค

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนเมืองประถมศึกษาในเขตพื้นที่
ที่บริการ

ครูเห็นด้วยร้อยละ 76.09 ($n=35$) เพราะเห็นว่ามีประโยชน์ ผู้ปกครองและนักเรียนจะได้รู้จักนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการบริโภค และใช้ป้องกันรักษาโรคได้ ส่วนครูอีกร้อยละ 23.91 ($n=11$) ไม่เห็นด้วย เพราะนักเรียนปลูกที่บ้านอยู่แล้ว ตามตัวอย่างจากโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดทำแปลงปลูกพืชสมุนไพรไว้เป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งบอกคุณสมบัติของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด ครูบางกลุ่มให้โรงเรียนดำเนินการต่อจากที่เด็กจัดทำอยู่แล้ว โดยจัดหาให้มีจำนวนและชนิดมากขึ้น

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 86.0 ($n=43$) ที่นักเรียนปลูกพืชสมุนไพรที่บ้าน ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 14.0 ($n=7$) ไม่เห็นด้วย เพราะไม่มีที่ทำแปลงปลูกพืชสมุนไพร และที่บ้านก็มีปลูกอยู่แล้วบางชนิด

และผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด ($n=50$) ว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชน

5. การสอนวิชาอาชีพท้องถิ่น

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรม โรงเรียนจัดสอนวิชาพื้นฐานอาชีพการเกษตรในโรงเรียน ดำเนินการโดยให้ครูผู้สอนวิชาเกษตรทำโครงการสอน โดยเน้นภาคปฏิบัติ เรื่อง การขยายพันธุ์พืชและการบำรุงพันธุ์พืช โดยจัดทำเป็นแปลงสาธิตและฝึกปฏิบัติภายในโรงเรียน โดยจัดทำเป็นรายบุคคล เช่น การตอน การติดตา การทาบกิ่ง

ส่วนอาชีพเสริมของผู้ปกครองได้แก่ การทอผ้า โรงเรียนไม่ได้จัดสอน เนื่องจากไม่มีครูที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการทอผ้า ต้องอาศัยวิทยากรภายนอก ซึ่งทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณ

ปัญหาในการจัดสอนวิชาอาชีพเกษตร คือ ไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำเกษตรพอเพียง กรมสามัญศึกษาควรมีงบประมาณสนับสนุนให้ โรงเรียนไม่ประสานงานกับผู้ปกครอง หรือเจ้าของสวนที่ประสบความสำเร็จในการให้ความรู้แก่นักเรียนและให้นักเรียนเข้าไปฝึกปฏิบัติงานได้

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด
วิทยาคม

นักเรียนมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.69) ว่าควรสอน
วิชาอาชีพ เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับ
แหล่งผลิตฯ ใหญ่ๆ ส่วนการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีเวลาฝึกอาชีพที่ประกอบอาชีพ
จริงนอกโรงเรียน มีนักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.31$, S.D.=

และถ้าโรงเรียนจัดสอนวิชาสามัญมากกว่าวิชาอาชีพ เพื่อให้นักเรียน
ที่จบการศึกษาไปแล้วสามารถศึกษาต่อในชั้นสูงได้ นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.08$,
S.D.=1.02)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียน
เมืองราดวิทยาคม

โรงเรียนจัดสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครองเห็นด้วย
ร้อยละ 96.0 (n=48) คือได้พบว่า เด็กนักเรียนสามารถทำการขยายพันธุ์พืชได้
และรู้จักวิธีการถนอมอาหารจากผลผลิตการเกษตรได้ ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 4.0
(n=2) ไม่พบว่านักเรียนได้เคยฝึกปฏิบัติดังกล่าว

ในด้านการส่งเสริมให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติด้านวิชาชีพ ตามสถาน
ประกอบการต่างนอกโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 86.0 (n=43)
เพราะต้องการให้เด็กมีความรู้ และได้รับประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริง ส่วนผู้
ปกครองอีกร้อยละ 14.0 (n=7) ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมนี้ เพราะอาจต้องเสียค่า
ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก และผู้ปกครองบางกลุ่มเกรงว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ ถ้าโรงเรียนจะส่งเสริมให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติวิชาชีพนอก
โรงเรียน ผู้ปกครองไม่ต้องการให้ไปตามลำพัง ควรมีครูควบคุมดูแลด้วย และ
โรงเรียนควรจัดหารถบริการรับ-ส่ง นอกจากนี้ผู้ปกครองบางกลุ่มมีความเห็นว่า
โรงเรียนควรเน้นการเรียนการสอนวิชาสามัญมากกว่าวิชาอาชีพ

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาใน
เขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นว่า โรงเรียนเมืองราควิทยาควมควรจัดสอนวิชาอาชีพ โดยเน้นการปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนผลิตสิ่งของเพื่อการนำมาขาย และนำมาขายได้ โดยมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.79) ส่วนการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกอาชีพตามสถานประกอบการนอกโรงเรียน นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.33$, S.D.=0.98) และความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นมากกว่าวิชาอาชีพอื่น นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=2.79$, S.D.=1.03)

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนจัดสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นให้กับนักเรียน ครูเห็นด้วยทั้งหมด ($n=46$) เพราะว่าเด็กจะได้มีความรู้พอในการประกอบอาชีพของครอบครัวได้ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรม มีอาชีพเสริมคือ การทอผ้า ซึ่งมีเพียงบางครอบครัว เด็กนักเรียนจะได้นำความรู้มาปรับปรุงผลผลิตและทำอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดสอนอย่างจริงจัง และควรเน้นในการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ และโรงเรียนควรจัดสอนวิชาอาชีพหลายประเภท เช่น การจักสาน เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองร้อยละ 60.0 ($n=30$) เห็นว่าโรงเรียนควรจัดสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นแก่เด็กนักเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงในการผลิตให้ได้ผลผลิตมากขึ้น ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 40.0 ($n=20$) เห็นว่าไม่ควรถูกส่งเสริมการสอนวิชาอาชีพท้องถิ่น เพราะคิดว่า เมื่อให้นักเรียนเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาแล้ว อยากรู้ทำงานหรือประกอบอาชีพอื่นไม่อยากรู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนผู้ปกครอง

6. การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

กิจกรรมนี้จัดว่าเป็นกิจกรรมหลักของโครงการ เพราะต้องการให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ว่าจะจบไปแล้วก็ยังสามารถเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาได้ โรงเรียนจัดทำกิจกรรมนี้ในปีที่เข้าโครงการ คือปีการศึกษา 2530 ซึ่งมีนักเรียนสมัครเรียนในแบบกึ่งระบบโรงเรียนจำนวน 15 คน ทางโรงเรียนจึง

จัดให้เรียนรวมกับนักเรียนแบบเรียนปกติ ปรากฏว่าจัดได้เพียง 2 สัปดาห์ ก็ยกเลิก เพราะไม่มีเด็กมาเรียน ยังคงเหลืออยู่อีก 3 คน ซึ่งที่เหลือก็ขอเรียนตามแบบปกติ สาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน เนื่องจาก

1. คณะครูยังไม่เข้าใจการจัดการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยจัดให้นักเรียนทั้ง 2 ระบบรวมกัน จึงก่อให้เกิดปัญหาในเนื้อหาวิชาที่สอนแต่ละวิชา เด็กเรียนเนื้อหาหล่อมล้ากันทำให้เด็กที่เรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียนเรียนไม่ทันนักเรียนที่เรียนตามปกติ

2. ผู้ปกครองไม่สนับสนุน เพราะคิดว่าการเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน ความรู้ที่ได้จะน้อยกว่าเรียนแบบปกติ คือ เรียนทุกวัน

3. เด็กมีอายุต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการคบเพื่อน เด็กบางคนไม่มีเพื่อนวัยเดียวกันในโรงเรียน

4. การให้เด็กนักเรียนแต่งตัวตามสบายมาเรียน ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ไม่ใช่ นักเรียน และกลัวว่าเมื่อเด็กแต่งตัวตามสบายจะไปมั่วสุมนอกโรงเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

นักเรียนควรได้ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพพร้อมๆกับได้มีโอกาสเรียนหนังสือด้วย โดยเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.71) ส่วนการจัดแบบกึ่งระบบโรงเรียน นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.40$, S.D.=0.83) และการจัดการเรียนการสอนโดยปิดเปิดภาคเรียนให้เหมาะสมตามฤดูกาลในการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.85)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

โรงเรียนจะจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองน้อยมากที่เห็นด้วย คือ มีเพียงร้อยละ 4.0 (n=2) ที่เห็นว่าโรงเรียนสมควรจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน เพราะว่า จะได้ใช้แรงงานเด็กได้ โดยเฉพาะฤดูทํานา จะได้อาศัยให้เด็กนักเรียนเฝ้าบ้าน และจัดเตรียมอาหาร ส่วนผู้ปกครองอีก

ร้อยละ 96.0 ($n=48$) ไม่เห็นด้วย เพราะกลัวว่าเด็กจะไม่มีความรู้ เหมือนกับเด็กเรียนตามปกติและคิดว่า ถ้าให้เด็กหยุดเรียนบ่อยๆ เด็กจะเกียจคร้าน แทนที่เด็กจะช่วยผู้ปกครองทำงาน แต่ไปเที่ยวกัน และผู้ปกครองบางกลุ่มยังไม่เข้าใจว่าการศึกษาระบบกึ่งระบบคืออะไร เพราะไม่เคยทราบมาก่อน

ข้อเสนอแนะ ถ้าโรงเรียนจะจัดการศึกษาระบบกึ่งระบบโรงเรียนนี้ โรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้ชัดเจน เพราะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้านในการติดตามผลการเรียนของนักเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนมีความเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.33, S.D.=0.99$) ว่าโรงเรียนควรจัดการศึกษาระบบกึ่งระบบโรงเรียน และเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.61, S.D.=0.79$) ว่าโรงเรียนควรเปิดปิดภาคเรียนให้เหมาะสมตามฤดูกาล ในการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่บริการ

ครูเห็นด้วยร้อยละ 43.48 ($n=20$) เพราะเห็นว่า เด็กยังมีอายุน้อยจบชั้นประถมศึกษาแล้วไปทำงานยังแหล่งงานอื่นไม่ได้ ควรให้เรียนต่ออีก และผู้ปกครองยังใช้แรงงานเด็กได้ และยังเป็นการประหยัดค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวอีกด้วย ส่วนครูอีกร้อยละ 56.52 ($n=26$) ไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่า เด็กยังไม่มีควมรับผิดชอบ ยังบังคับตนเองไม่ได้ และคิดว่าผู้ปกครองคงไม่สนับสนุนให้เรียนในระบบนั้น

ข้อเสนอแนะ ถ้าจะจัดการศึกษาระบบกึ่งระบบโรงเรียน จะต้องมีการติดตามผลการเรียน และการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และทั่วถึง ควรจัดเรียนเป็นกลุ่มๆ และควรพิจารณาความพร้อมในท้องถิ่นด้วย

ส่วนการเปิดปิดภาคเรียนในปัจจุบัน เหมาะสมดีแล้ว การขาดเรียนของนักเรียนในฤดูหนาวไม่เป็นปัญหาใหญ่ เพราะนักเรียนไม่ได้ขาดเรียนติดต่อกันนานหลายวัน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน ร้อยละ 38.0 (n=19) เพราะว่า เด็กจะได้มีเวลาช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านหรือประกอบอาชีพของครอบครัวได้ พร้อมกับได้ความรู้ด้วย ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 62.0 (n=31) ไม่เห็นด้วยกับการศึกษาแบบกึ่งระบบนี้ เพราะว่า ถ้าจะให้เด็กเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา ก็ควรให้เด็กได้เรียนทุกวันเหมือนคนอื่น ๆ และคิดว่าถ้าเรียนแบบนี้ เด็กจะได้ความรู้น้อยกว่าเรียนทุกวัน ผู้ปกครองบางกลุ่มยังต้องการแรงงานเด็กอยู่ ถ้าให้เด็กเรียนแบบนี้ เด็กจะมีข้ออ้างกับผู้ปกครอง และเกรงว่าเด็กจะขี้เกียจและอาจไม่ยอมทำงานหรือเรียนเลย

7. การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน

ลักษณะงานของกิจกรรมประกอบด้วย

1. การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักเรียนเข้าใจในโครงการอย่างชัดเจน โรงเรียนจัดกิจกรรมนี้โดยการออกแนะนำ การเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ โดยให้โรงเรียนประถมศึกษานัดหมายกับผู้ปกครองนักเรียนมาพบร่วมกันในวันออกแนะนำ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจโครงการยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เนื่องจาก

1.1 การออกแนะนำการเรียนต่อนี้ โรงเรียนนัดหมายกับผู้ปกครองเฉพาะผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น ซึ่งเป็นกลุ่มน้อยในชุมชน ควรนัดหมายกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอื่นๆด้วย โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจและพิจารณาในการตัดสินใจได้

1.2 เวลาที่ใช้ในการออกแนะนำจำกัด คือ โรงเรียนละ 1 ชั่วโมง ทำให้การชี้แจงและการประชาสัมพันธ์รวบรัด ผู้ปกครองไม่มีเวลาซักถาม

1.3 ผู้บริหารไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในท้องถิ่น

1.4 ครูส่วนใหญ่ของโรงเรียนไม่ได้เป็นบุคคลในท้องถิ่นหรือพักอาศัยอยู่ในท้องถิ่น

1.5 โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการศึกษาโรงเรียน

2. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กิจกรรมนี้ โรงเรียนดำเนินการโดยแต่งตั้งครูทำหน้าที่กิจการสหกรณ์ 1 คน และให้นักเรียนทุกคนเป็นสมาชิก การดำเนินกิจการมีนักเรียนเป็นผู้ช่วยเหลือ โดยเป็นเจ้าของที่ขายสินค้า การดำเนินงานพบปัญหาในเรื่องมีทุนหมุนเวียนน้อย จึงมีสินค้าจำหน่ายไม่มากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่เป็นสินค้าพวกอุปกรณ์เครื่องเขียน

คณะครูในโรงเรียนมีความเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ควรร่วมมือกับบุคคลและผู้นำในท้องถิ่น โรงเรียนควรจัดทำป้ายนิเทศ และคู่มือชี้แจงแก่ประชาชนทั่วไป หรือสื่ออื่นๆ เช่น จัดทำในรูปแบบข่าวสารสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นต้น ผู้บริหารของโรงเรียนต้องเข้ากับชุมชนได้ดีและควรร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนด้วย

ด้านกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนควรให้มีการจำหน่ายผลิตผลของประชาชนแก่นักเรียน และประชาชนทั่วไปด้วย และควรจำหน่ายสินค้าพวกอุปโภคบริโภคแก่ประชาชนทั่วไป โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเด็กนักเรียนสู่ผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด วิทยาคม

ด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=0.49$) ว่าโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ เรื่องโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปให้เข้าใจอย่างชัดเจน และถูกต้อง ส่วนด้านกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.56$, $S.D.=0.78$) ว่าโรงเรียนควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์แก่ประชาชนทั่วไป

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด ($n=50$) และผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ ต้องการให้โรงเรียนจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ให้มากขึ้น เพราะผู้ปกครองสามารถซื้อสินค้าเหล่านี้ได้โดยผ่านเด็กนักเรียน

ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.80) ว่า โรงเรียน
เมืองราดวิทยาคมควรจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าโดยส่งเสริมให้นักเรียนนำผลผลิตมาขาย
เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ระหว่างเรียน

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม
กำลังดำเนินการอยู่นี้ ครูทั้งหมด ($n=46$) ได้ทราบว่าโรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่
โดยทราบจากการออกแนะแนวการเรียนต่อ

ระดับความเข้าใจ ครูที่เข้าใจโครงการในระดับมากมีจำนวนร้อยละ
23.90 ($n=11$) เข้าใจในระดับปานกลางร้อยละ 65.23 ($n=30$) และเข้าใจใน
ระดับน้อยเพียงร้อยละ 10.87 ($n=5$)

ส่วนการมีส่วนช่วยแนะแนวการเรียนต่อของนักเรียนในโรงเรียน พบ
ว่า ครูทั้งหมด ($n=46$) เคยแนะแนวให้นักเรียนโดยวิธีบอกเล่าในห้องเรียน และ
การจัดกิจกรรมป้ายนิเทศ การศึกษาต่อและอาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนต่อของนักเรียนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น

1. ต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา
2. แก้ปัญหาความยากจน
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้นและต้องเข้า

ถึงชุมชน

ด้านกิจกรรมสหกรณ์

ครูทั้งหมด ($n=46$) เห็นด้วย ที่โรงเรียนควรจัดทำกิจกรรมสหกรณ์
ร้านค้า และให้นักเรียนทุกคนเป็นสมาชิก เพราะเป็นประโยชน์ นักเรียนและผู้
ปกครองได้เข้าใจถึงหลักการอย่างกว้างๆของการจัดกิจกรรมในรูปแบบสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ควร
มีสินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภคจำหน่ายแก่นักเรียนและผู้ปกครองอย่างเพียงพอ
แก่ความต้องการในชุมชน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม กำลังดำเนินการอยู่นี้ ผู้ปกครองที่ทราบว่าโรงเรียนกำลังดำเนินการมีจำนวนร้อยละ 70.0 (n=35) โดยทราบจากการออกมาแนะนำการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 30.0 (n=14) ไม่ทราบว่าโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมกำลังดำเนินงานตามโครงการนี้อยู่ เนื่องจากผู้ปกครองกลุ่มนี้ไม่ได้มาร่วมประชุมผู้ปกครองในวันแนะนำการเรียนต่อ เพราะไม่มีเวลามาร่วมประชุมดังกล่าวได้

จำนวนผู้ปกครองที่ทราบ (n=35) ไม่มีผู้ปกครองที่เข้าใจโครงการนี้ อย่างชัดเจน มีแต่เพียงที่เข้าใจในระดับปานกลาง (n=18) และในระดับน้อย (n=17)

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ โดยมีเอกสารชี้แจงถึงผู้ปกครองโดยตรง และควรรู้ให้โรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทในการแนะนำการเรียนต่อ เพราะผู้ปกครองใกล้ชิดกับโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านกิจกรรมสหกรณ์

โรงเรียนจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน และให้นักเรียน เป็นสมาชิกทุกคน ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 64.0 (n=32) เพราะมีประโยชน์ ได้ซื้อสินค้าราคาถูกกว่าร้านค้าในหมู่บ้าน และนักเรียนเคยเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนประถมศึกษามาแล้ว ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 36.0 (n=18) ไม่เห็นด้วย เพราะว่าไม่เข้าใจกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า และในโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งก็ไม่มีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน

8. การร่วมมือกับบุคลากรภายนอกและหน่วยงานภายนอก

กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือกับบุคลากรภายนอกและหน่วยงานภายนอก ได้แก่

1. กิจกรรมหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ยากจน โรงเรียน ดำเนินงานโดยให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการติดต่อบุคคลภายนอก และหน่วยงานภาย

1. ทุน ทุนของบริษัทเอกชน 1 ทุน และจากบุคคลของชุมชน 1 ทุน

2. กิจกรรมจัดฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น โรงเรียนไม่ได้นำดำเนินการ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลและหน่วยงานภายนอก บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือและประสานงานและไม่มีงบประมาณดำเนินการ

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.78) ว่าโรงเรียนควรได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรหลายๆฝ่ายในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนทั่วไป นักเรียนมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.69)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

โรงเรียนจะจัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง เห็นด้วยร้อยละ 62.0 (n=31) เพราะเห็นว่ามิใช่ประโยชน์ ผู้ปกครองได้มีความรู้เพิ่มขึ้น และรู้จักกันการใช้เวลาว่างในการเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัว ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 38.0 (n=19) ไม่เห็นด้วย เนื่องจากไม่มีเวลา และผู้ปกครองบางกลุ่มก็มีอาชีพเสริมทำอยู่แล้ว คือ การทอผ้า

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.82) ว่าโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในการเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชนทั่วไป ส่วนการจัดหาทุนการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.24) ว่าโรงเรียนควรจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ยากจน

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนจะจัดการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป ครูเห็นด้วย

โรงเรียนจะจัดการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป ครูเห็นด้วยทั้งหมด (n=46) เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา มีเวลาว่างมาก เมื่อหมดฤดูทำนา ควรจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้ปกครองเหล่านี้จะได้ใช้เวลาว่างมาประกอบอาชีพเสริมหารายได้ให้ครอบครัว

ด้านการจัดหาทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนที่ยากจน ครูทั้งหมด (n=46) เห็นด้วย

ข้อเสนอแนะ การฝึกอบรมอาชีพ โรงเรียนควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน รพช. ฯลฯ เข้ามา มีบทบาทในการฝึกอบรมด้วย

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนควรจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะผู้ปกครองจะได้มีอาชีพเสริมหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวในเวลาว่างได้

ด้านการจัดหาทุนการศึกษา ผู้ปกครองทั้งหมด (n=50) เห็นด้วย

ข้อเสนอแนะ การจัดอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป ควรเป็นความรู้หลายประเภทตามความสนใจของแต่ละคน และควรเป็นการจัดอบรมแบบให้เปล่า โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

มาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว ประกอบด้วย กิจกรรม 8 กิจกรรมดังกล่าว โรงเรียนดำเนินการได้เพียง 7 กิจกรรม อีก 1 กิจกรรมไม่ได้ดำเนินการ

กิจกรรมที่ดำเนินการได้ 7 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนได้ทำเป็นบางส่วน มี 4 กิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมการศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านเครื่องนุ่งห่มและเครื่องมือเครื่องใช้ การจัดกิจกรรมการศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการป้องกันโรคภัยและการใช้สมุนไพร การสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นและกิจกรรมการร่วมมือกับบุคลากรภายนอกและหน่วยงานภายนอก สาเหตุที่ทำให้โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการทั้งหมดในแต่ละกิจกรรม เนื่องจากบุคลากรมีน้อย ไม่มีงบประมาณ และผู้บริหารขาดมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนกิจกรรมอีก 3

กิจกรรมนั้น คือ การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านอาหารและน้ำ การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษานอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการได้ครบ แต่ไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ งบประมาณมีจำกัด ชุมชนไม่สนับสนุน และมีการประชาสัมพันธ์น้อย และมีกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วล้มเหลว คือ การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนไม่เข้าใจการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ไม่ได้ดำเนินการเลยคือ การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการพัฒนาบ้าน เนื่องจากบุคลากรมีน้อย ขาดความร่วมมือและไม่มีงบประมาณ

มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน

ประกอบด้วย 2 กิจกรรม

1. การผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป

กิจกรรมการผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป เป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน โรงเรียนจะต้องมีการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปให้พร้อม เพื่อเป็นกิจกรรมสำหรับให้นักเรียนนำไปปฏิบัตินอกโรงเรียน การผลิตบทเรียนสำเร็จรูป โรงเรียนไม่ได้จัดทำ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก

1. ไม่มีการจัดอบรมครูเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตบทเรียนสำเร็จรูป
2. ครูมีเวลาว่างน้อย เพราะส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว
3. ครูมีหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะว่าเป็นเนื้อหาที่ให้นักเรียนนักปฏิบัตินอกโรงเรียน
4. ขาดงบประมาณ

ครูบางคนต้องการให้มีการจัดฝึกอบรม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจากกรมหรือหน่วยศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้และตรวจคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้น

2. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

กิจกรรมนี้กรมสามัญศึกษาให้มีการดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีความพร้อม โดยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอน แก่โรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนพี่ ของโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมได้แก่ โรงเรียนหล่มเก่า-พิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำอำเภอหล่มเก่า

ในด้านของการได้รับความช่วยเหลือ โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือน้อย สิ่งที่เคยได้รับคือ หนังสือ และอุปกรณ์การสอน ซึ่งมีประโยชน์ในการใช้น้อย สิ่งที่ได้รับความช่วยเหลือทุกครั้งคือ รถยนต์ ซึ่งทางโรงเรียนขอยืมใช้รถยนต์ในการออกแนะแนวทุกปีการศึกษา

มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน โรงเรียนดำเนินการได้เพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ซึ่งไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียนหล่มเก่าพิทยาคมน้อยมาก ส่วนกิจกรรมการผลิตสื่อการเรียนสำเร็จรูป โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากบุคลากรไม่มีความรู้และไม่มีเวลา และขาดงบประมาณ

มาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชน

ประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

1. การส่งเสริมการปลูกต้นไม้

กิจกรรมหลักของงานนี้คือ โรงเรียนมีโครงการปลูกต้นไม้ยืนต้นในบริเวณโรงเรียนและที่สาธารณะ ซึ่งการดำเนินงานนี้ โรงเรียนได้แต่งตั้งครูสอนวิชาเกษตรกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ กำหนดพื้นที่และนัดหมายกับนักเรียน ส่วนทางโรงเรียนขอพันธุ์ไม้จากสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนกำหนดวันปลูกในภาคเรียนต้น ซึ่งตรงกับฤดูฝน โดยใช้แรงงานจากเด็กนักเรียนในการปลูก และดูแลรักษา โดยทำป้ายชื่อกำกับต้นไม้ที่นักเรียนปลูก

จากการสังเกต พบว่า มีต้นไม้ยืนต้นรอบบริเวณโรงเรียนในปัจจุบัน และที่เก่า ส่วนในที่สาธารณะอื่นๆ โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการ ตัดไม้ที่ปลูก ส่วนใหญ่ได้แก่ ยูคาลิปตัส และกระถินณรงค์

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

นักเรียนเห็นว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนและในที่สาธารณะโดยมีความเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.67$, S.D.=0.49) และกิจกรรมที่โรงเรียนให้นักเรียนทุกคนดูแลรักษาต้นไม้ที่นักเรียนปลูกให้เจริญเติบโต นักเรียนเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.63$, S.D.0.69)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม

โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนและในที่สาธารณะ ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะว่าจะทำให้มีต้นไม้มากขึ้น เป็นการอนุรักษ์ป่าไม้ และทำให้เกิดความร่มรื่น ผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุนการจัดกิจกรรมนี้ คือ จัดหาอุปกรณ์การปลูกต้นไม้ให้ และผู้ปกครองบางกลุ่มยังจัดหาพันธุ์ไม้ให้นักเรียนนำไปปลูก

ข้อเสนอแนะ ต้องการให้โรงเรียนจัดทำกิจกรรมนี้เพิ่มมากขึ้น คือ ไม่ควรจัดเพียงครั้งเดียวและควรปลูกต้นไม้ในบริเวณที่สาธารณะอื่นๆด้วย เช่น วัด ริมถนน ฯลฯ และผู้ปกครองบางกลุ่มเสนอว่า โรงเรียนควรจัดเตรียมหาพันธุ์ไม้และอุปกรณ์ในการปลูกไว้ โดยใช้แรงงานเด็กนักเรียนอย่างเดียว

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยน้อย ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.87) ว่าโรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรส่งเสริมให้นักเรียนปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนและในที่สาธารณะ

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการ

ครูเห็นด้วยทั้งหมด ($n=46$) ว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะและในบริเวณโรงเรียน เพราะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของป่าไม้ และการอนุรักษ์ป่าไม้

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรร่วมมือกับเกษตรอำเภอหรือจังหวัด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดเตรียมพันธุ์ไม้ เพราะโรงเรียนมีแรงงานจากเด็กพร้อมที่จะปลูกอยู่แล้ว ส่วนการดูแลรักษาควรร่วมมือกับชุมชน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่บริการ

ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด ($n=50$) กับการจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ในโรงเรียน และในที่สาธารณะอื่นๆ เพราะทำให้เกิดความร่มเย็น และช่วยทำนุบำรุงในการปลูกป่า

2. การส่งเสริมโครงการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบท

ลักษณะงานของกิจกรรมนี้ คือ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องต่อไปนี้

2.1 การส่งเสริมช่วยเหลือและให้บริการในด้านการศึกษา เช่น การให้ข้อมูลสารสนเทศ การช่วยรณรงค์ในเรื่องการอ่านออกเขียนได้

2.2 การส่งเสริมและช่วยเหลือในด้านอาชีพ เช่น การให้ความรู้ ฝึกทักษะในด้านอาชีพต่างๆ การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาท้องถิ่น เช่น เป็นศูนย์ขยายพันธุ์พืชและสัตว์เลี้ยง

2.3 การส่งเสริมทางด้านสุขภาพ การกีฬา และนันทนาการ เช่น การให้บริการและส่งเสริมกิจกรรมด้านสุขภาพ กีฬา และนันทนาการ

2.4 การอนุรักษ์ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนางานด้านศาสนา ศิลป และวัฒนธรรม เช่น จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาศาสนา ศิลป และวัฒนธรรม

2.5 การให้บริการชุมชน เช่น การเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ในการพัฒนาท้องถิ่น หรือการจัดกิจกรรมต่างๆของท้องถิ่น

จากลักษณะงานของกิจกรรมนี้ มีขอบเขตกว้าง โรงเรียนไม่ได้
ดำเนินการ เนื่องจาก

1. ไม่มีงบประมาณ
2. บุคลากรมีน้อย
3. โรงเรียนยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนและรูปแบบของการดำเนินงาน

อย่างชัดเจน

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียนเมืองราด
วิทยาคม

นักเรียนเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมย่อยทุกกิจกรรมของโครงการนี้
คือ นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=3.72$, $S.D.=0.54$) ว่าโรงเรียนควรร่วมมือ
กับวัดหรือศาสนสถานอื่นๆ จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของนักเรียนและ
ประชาชนในท้องถิ่น

กิจกรรมที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=0.75$) คือ โรงเรียน
ควรเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาท้องถิ่น เช่น เป็นศูนย์ขยาย
พันธุ์พืชและสัตว์เลี้ยง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โรงเรียน
เมืองราดวิทยาคม

การจัดกิจกรรมส่งเสริม ศิลป วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น กิจ
กรรมที่โรงเรียนได้จัดทำคือ กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา และวันลอยกระทง มีผู้
ปกครองที่ทราบว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมเหล่านี้ร้อยละ 58.0 ($n=29$) โดยทราบ
จากนักเรียนและผู้ปกครองบางกลุ่มมีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน

การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์ส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนาสุขภาพ การ
กีฬา และนันทนาการ ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 94.0 ($n=47$) เพราะเห็นว่า
เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และความสามัคคีของ
ชุมชน ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 6.0 ($n=3$) ไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่าโรงเรียนจะ
สนับสนุนและเน้นการกีฬาอย่างเดียว

โรงเรียนควรร่วมมือกับวัดหรือศาสนสถานอื่นๆ จัดกิจกรรมที่เสริม
สร้างและพัฒนาจิตใจของนักเรียนและประชาชน ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด ($n=50$)

เพราะจะทำให้นักเรียนใกล้ชิดศาสนามากขึ้น และผู้ปกครองยังให้นักเรียนรู้จักประเพณีตนในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม

โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ผู้ปกครองเห็นด้วยร้อยละ 62.0 (n=31) ว่าโรงเรียนควรร่วมมือกับหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองบางกลุ่มต้องการให้ครูมีบทบาทในชุมชนมากขึ้น ส่วนผู้ปกครองอีกร้อยละ 38.0 (n=19) ไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่า ควรให้เป็นหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นรับผิดชอบฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนควรเข้าหาชุมชนมากขึ้นเพราะว่าเมื่อโรงเรียนมีปริมาณนักเรียนเพิ่มขึ้น โรงเรียนก็จะมีบทบาทในชุมชนมากขึ้นด้วย
ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมในเขตพื้นที่บริการ

นักเรียนเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมนี้ของโรงเรียน โดยเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=3.67$, S.D.=0.67) คือ โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรจัดเป็นศูนย์ส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนาสุขภาพ การกีฬา และนันทนาการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป

ความคิดเห็นของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนควรเป็นศูนย์ส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนาสุขภาพ การกีฬา และนันทนาการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป เห็นด้วยทั้งหมด (n=46) เพราะจะได้ส่งเสริมพัฒนาร่างกายของนักเรียนและประชาชนทั่วไป นักเรียนได้ใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬา ตักว่าไปมีวสุมที่อื่น

ส่วนการจัดกิจกรรมทางด้านศาสนา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของนักเรียนและประชาชนทั่วไป ครูเห็นด้วยทั้งหมด (n=46) เพราะจะช่วยทำให้ประชาชนและนักเรียน เห็นความสำคัญของศาสนา เป็นการอนุรักษ์และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นไว้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม ควรจัดเป็นศูนย์ส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนาสุขภาพ การกีฬา และนันทนาการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง

เห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะคิดว่าโรงเรียนมีอุปกรณ์พร้อมอยู่แล้ว ควรดำเนินการได้ นักเรียนและประชาชนทั่วไปจะได้รับความรู้และการพักผ่อนหย่อนใจ

โรงเรียนเมืองราดวิทยาคมควรร่วมมือกับวัดหรือศาสนสถานอื่น ๆ จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของนักเรียนและประชาชน ผู้ปกครองเห็นด้วยทั้งหมด (n=50) เพราะว่าเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น และให้นักเรียนรู้จักไปวัดทำบุญและใกล้ชิดกับศาสนามากขึ้น

มาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชน มีกิจกรรม 2 กิจกรรม โรงเรียนดำเนินการได้เพียงกิจกรรมเดียว คือ การส่งเสริมการปลูกต้นไม้ โรงเรียนดำเนินการแล้วได้รับความสำเร็จ เพราะได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากครู นักเรียน และผู้ปกครอง ส่วนกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบท โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีงบประมาณ บุคลากรในโรงเรียนน้อย และยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนและรูปแบบของการปฏิบัติงาน

หลังจากโรงเรียนเข้าโครงการในปีการศึกษา 2530 จนถึงปีการศึกษา 2531 ได้ดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆของโครงการมาแล้วเป็นเวลา 2 ปี พบว่ากิจกรรมทั้ง 19 กิจกรรม โรงเรียนดำเนินการได้ 14 กิจกรรม ซึ่งมีทั้งกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่และเคยดำเนินการมาแล้ว บางกิจกรรมก็ได้รับความสำเร็จในการดำเนินงาน และบางกิจกรรมก็ล้มเหลว และเมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียน ก็ยังไม่บรรลุถึงเกณฑ์ที่กรมสามัญศึกษาได้วางไว้ ในปีการศึกษา 2529 ซึ่งเป็นปีก่อนเข้าโครงการ อัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรมาณร้อยละ 15.31 เมื่อโรงเรียนเข้าโครงการในปีการศึกษา 2530 อัตราการเรียนต่อเป็นร้อยละ 17.10 ซึ่งเพิ่มขึ้น 1.79 และในปีการศึกษา 2531 ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการมาแล้ว 1 ปี อัตราการเรียนต่อเป็นร้อยละ 18.44 เพิ่มขึ้นเพียง 1.34 เท่านั้น ดังนั้น แนวโน้มข้างหน้าเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2534 ซึ่งเป็นปีที่สิ้นสุดโครงการก็คาดว่าโรงเรียนก็คงมีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กรมสามัญฯได้วางไว้ว่าจะต้องมีอัตราเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 และจากการศึกษาของผู้วิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงประเมินสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก

1. บุคลากรในโรงเรียนมีน้อย ไม่พอที่จะปฏิบัติงานกิจกรรมต่างๆ ของโครงการได้ครบถ้วน

2. ปัญหาความยากจนของประชาชนในท้องถิ่น

3. พื้นที่บริการด้านการศึกษาของโรงเรียนมีพื้นที่ครอบคลุมกว้างขวางมาก

และโรงเรียนนี้ไม่ได้รับการประเมินอย่างเป็นระบบ เนื่องจากไม่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนแม่แบบ จากการประเมินของผู้วิจัย สามารถสรุปได้ในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สรุปวิธีดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุของการดำเนินงานและการประเมินโดยผู้วิจัย จำแนกตามกิจกรรม

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
1. การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการและ การจัดองค์กรการ บริหารกำหนดผู้รับ ผิดชอบ	แต่งตั้งคณะกรรมการ 7 คน แต่ไม่มีการประชุมปรึกษา เพื่อวางแผนปฏิบัติงาน	1. ผู้บริหารชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการไม่ชัดเจน 2. ไม่มีการกำหนด/แบ่งงานผู้รับผิดชอบ 3. ไม่มีการประชุมของคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง	มีการดำเนินงานแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ
2. การจัดหาให้มีโรงเรียนแม่แบบ เตรียมยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผลงานดีเด่นและการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	-	1. ผู้บริหาร เป็นผู้เล่า ประสบการณ์ให้คณะกรรมการทราบ 2. ขาดงบประมาณ	ไม่มีการดำเนินงาน

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
3. การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา 2. ประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับระเบียบการขอยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา 3. รายงานผลการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาให้กรมสามัญศึกษารับทราบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กรมจัดสรรงบประมาณล่าช้า 2. ครูขาดวัสดุอุปกรณ์การสอนหรือไม่ทันตามความต้องการ 	มีการดำเนินงานและประสบผลสำเร็จ
4. การจัดหนังสือให้ยืมเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งบรรณารักษ์ของโรงเรียนดำเนินการ 2. ชี้แจงมาตรการในการยืมหนังสือเรียนให้ผู้ปกครองทราบ 3. ให้ยืมหนังสือวันภาคเรียนและคืนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนแต่ละภาคเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หนังสือชำรุดเสียหายเร็ว 2. นักเรียนขาดความสนใจในหนังสือ ทำให้เกิดปัญหาการเรียนการสอน 3. แบบเรียนอยู่ในวงจำกัด 	มีการดำเนินงานและประสบผลสำเร็จ
5. การจัดที่พักในโรงเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะทำงานคน 2. ชี้แจงระเบียบการอยู่บ้านพักให้ผู้ปกครองทราบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในด้านค่าใช้จ่าย 2. ผู้ปกครองเป็นห่วงบุตรหลานของตน 3. บุคลากรในโรงเรียน 	มีการดำเนินงานแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
	3. จัดทำสมุดระเบียบ ประวัตินักเรียนที่เข้า พัก	ขาดความร่วมมือ 4. เด็กนักเรียนขาดความ รับผิดชอบ	
	4. จัดนักเรียนเข้าพักโดย แยกเพศนักเรียนไว้คน ละห้อง	5. ที่พักระบาย	
6. การจัดหน่วยเรียน	-	1. บุคลากรน้อยและไม่มี ความร่วมมือ 2. ผู้ปกครองไม่สนับสนุน 3. ไม่มีงบประมาณ	ไม่มีการดำเนินงาน
7. การลดค่าใช้จ่ายใน ด้านการแต่งกายและ ด้านกิจกรรมต่างๆ	1. ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง เกี่ยวกับระเบียบการ แต่งกายของนักเรียน ทั้งเครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรม 2. ให้ฝ่ายปกครองของ โรงเรียนผ่อนผันการ แต่งกายเฉพาะเครื่อง แบบกิจกรรม	1. ผู้ปกครองแข่งขันให้บุตร ของตนแต่งเครื่องแบบ กิจกรรมตามระเบียบ 2. เกิดอุปสรรคต่อการเรียน บางวิชา เช่น วิชาพล- ศึกษา	มีการดำเนินงานแต่ ไม่ประสบผลสำเร็จ
8. การจัดกิจกรรมการ ศึกษาส่งเสริมให้ นักเรียนช่วยตนเอง ในด้านอาหารและน้ำ	ด้านอาหาร กิจกรรมปลูกพืชสวนครัว 1. โรงเรียนให้ฝ่ายเกษตร กรมจัดทำแปลงปลูกพืช	1. บุคลากรขาดความร่วมมือ 2. ไม่มีงบประมาณในการ นี้เทศตามบ้านนักเรียน	มีการดำเนินงานแต่ ไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ การประเมินโดยผู้วิจัย
	<p>ฝึกสวนครัว เป็นตัวอย่าง ในโรงเรียน</p> <p>2. จัดนักเรียน เป็นเวรประ- จารัดน้ำดูแลแปลงปลูก พืชผักสวนครัว</p>	
	<p>กิจกรรมอาหารกลางวัน</p> <p>1. โรงเรียนแต่งตั้งคณะ ทำงาน 4 ชุด</p> <p>2. จัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 วัน</p> <p>3. ให้นักเรียนทำความเข้าใจ สภาวะภาชนะเอง</p>	
	<p>ด้านน้ำ</p> <p>1. โรงเรียนจัดสร้างถัง เก็บน้ำฝนจำนวน 3 ถัง ในบริเวณโรงเรียน สำหรับใช้ เป็นน้ำดื่ม</p> <p>2. โรงเรียนขุดสระน้ำเพื่อ ทำน้ำประปาใช้ใน โรงเรียน</p>	

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
9. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้าน เครื่องนุ่งห่ม และ เครื่องมือ เครื่องใช้	ด้าน เครื่องมือ เครื่องใช้ ประจำบ้าน 1. โรงเรียนให้หมวดการเรียนจัดทำแผนการสอน งานไม้ในรูปโครงการ เน้นการปฏิบัติให้นักเรียนสามารถผลิตได้ 2. ให้นักเรียนจัดทำวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิต 3. นักเรียนผลิตสิ่งของตามโครงการงาน ด้าน เครื่องนุ่งห่ม	1. ผู้ปกครองรับภาระรายจ่ายเพิ่มขึ้น 2. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้บางประเภท 3. ไม่มีบุคลากรนิเทศการจัดสร้างตามบ้านนักเรียน 4. นักเรียนยังมีอายุน้อย ไม่สามารถผลิตเองได้	มีการดำเนินงานบางกิจกรรมและไม่ประสบความสำเร็จ
10. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการพัฒนาบ้าน	-	1. ไม่มีงบประมาณจัดสร้าง หุ่นจำลองบ้านแบบโครงการทำนแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง 2. บุคลากรขาดความร่วมมือและความเสียสละในการนิเทศตามบ้านนักเรียน	ไม่มีการทำงาน
11. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการพัฒนาบ้าน	การปลูกพืชสมุนไพร 1. โรงเรียนกำหนดพื้นที่	1. พืชสมุนไพรมีน้อยและซ้ำกันทุกแปลง	มีการดำเนินงานแต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
นักเรียนช่วยตนเอง ในด้านการป้องกัน โรคภัยและการใช้ สมุนไพร	แบ่งให้ครูและนักเรียน รับผิดชอบจำนวน 6 พื้นที่ 2. ครูและนักเรียนช่วยกัน หาพืชสมุนไพรปลูกใน แปลงที่รับผิดชอบ ด้านการป้องกันโรคภัย	2. บุคลากรไม่ให้ความ ร่วมมือและประสานงาน กัน	
	1. โรงเรียนให้ครูผู้สอน วิชาสุขศึกษาจัดเนื้อหา วิชาความรู้เรื่องโรค ในท้องถิ่นสอดแทรกใน การสอน	บอคร้จัดทำป้ายนิเทศมีน้อย	
	2. จัดทำป้ายนิเทศ		
12. การจัดสอนวิชา อาชีพท้องถิ่น	1. สสำรวจอาชีพของผู้ ปกครอง 2. นำหลักสูตรวิชาเกษตร ของกรมวิชาการมา ผสมผสานโดยเน้นการ ฝึกปฏิบัติจริง 3. จัดทำแปลงสาธิต	1. โรงเรียนขาดวัสดุ อุปกรณ์และ เครื่องมือ การเกษตร 2. โรงเรียนไม่ประสาน งานกับผู้ปกครองหรือ เจ้าของสวนที่ประสบ ความสำเร็จมาให้ความ รู้และการฝึกปฏิบัติ 3. ครูไม่มีความรู้ความ สามารถเกี่ยวกับอาชีพ เสริมของท้องถิ่น	มีการดำเนินงานแต่ ไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
13. การจัดการศึกษาแบบ กึ่งระบบโรงเรียน	1. ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง เกี่ยวกับรูปแบบการ เรียนการแต่งกาย 2. โรงเรียนจัดนักเรียนที่ เรียนแบบกึ่งระบบโรง เรียนโดยให้เรียนรวม กับนักเรียนโปรแกรม ปกติ	1. คณะครูไม่เข้าใจการ ศึกษาแบบกึ่งระบบ โรงเรียน 2. ผู้ปกครองไม่สนับสนุน การเรียนแบบกึ่งระบบ โรงเรียน 3. เด็กนักเรียนมีอายุต่าง กันมีปัญหาในการคบ เพื่อน 4. ผู้ปกครองไม่ต้องการให้ นักเรียนแต่งตัวตาม สบาย	มีการดำเนินงานแต่ ไม่ประสบผลสำเร็จ
14. การสร้างความ สัมพันธ์กับกระบวน การศึกษานอก โรงเรียน	ด้านการประชาสัมพันธ์ 1. แต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน 4 คน มอบ หมายงานแนะแนวการ เรียนต่อ ม.1 2. ติดต่อโรงเรียนประถม ศึกษาในเขตพื้นที่บริการ เพื่อให้นักหมายกับผู้ป ครองนักเรียนชั้น ป.6 3. ออกแนะแนวในโรง- เรียนประถมศึกษา ตาม วัน เวลาที่นัดหมาย	1. โรงเรียนแนะแนว เฉพาะผู้ปกครอง นักเรียนชั้น ป.6 เท่านั้น 2. เวลาที่ใช้ในการแนะแนว มีจำกัด 3. ผู้บริหารและครูไม่ได้ เป็นคนในท้องถิ่น 4. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจาก คณะกรรมการศึกษา โรงเรียน	มีการดำเนินงานแต่ ไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
	กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน		
	1. แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบ 1 คน	1. มีทุนหมุนเวียนน้อย 2. สินค้าที่จำหน่ายมีจำนวนจำกัด	
	2. นักเรียนทุกคนเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงเรียน	3. ขาดการประชาสัมพันธ์	
	3. จำหน่ายสินค้าโดยเน้นอุปกรณ์การเรียน	ต่อชุมชน	
15. การร่วมมือกับบุคลากรภายนอก และหน่วยงานภายนอก	การจัดหาทุน 1. แต่งตั้งครูทั้งโรงเรียนในการระดมจัดหาทุน 2. แต่งตั้งครูพิจารณาจัดทุนให้กับนักเรียนจำนวน 3 คน 3. คัดเลือกเด็กนักเรียนรับทุนการศึกษา	1. ผู้บริหารไม่มีมนุษยสัมพันธ์ 2. คณะครูไม่ช่วยบุคคลในท้องถิ่น 3. ขาดการประชาสัมพันธ์ 4. ขาดความร่วมมือจากคณะกรรมการศึกษาโรงเรียน	มีการดำเนินงานแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ
	ด้านการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ		
16. การผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป	-	1. ครูไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป 2. ครูมีจำนวนชั่วโมงสอนมาก 3. ไม่มีงบประมาณ	ไม่มีการดำเนินงาน
17. การส่งเสริมและพัฒนาโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนพี่	โรงเรียนทำหนังสือขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน	1. ผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย	มีการดำเนินงานแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ	การประเมินโดยผู้วิจัย
โรงเรียนน้อง	และอื่นๆ จากโรงเรียน หล่มเก่าพิทยาคม	2. ขาดการประสานงาน ระหว่างโรงเรียนทั้งสอง	
18. การส่งเสริมการ ปลูกต้นไม้	1. แต่งตั้งครูสอนวิชา เกษตรรับผิดชอบ 2. ติดต่อขอพันธุ์ไม้จาก เกษตรจังหวัดและ อำเภอ 3. กำหนดพื้นที่ในการปลูก 4. นัดหมายครูและนักเรียน ทำการปลูก	1. เด็กนักเรียนขาดความรับผิดชอบในการดูแลต้นไม้ ที่ปลูก 2. วัสดุอุปกรณ์ในการปลูก ต้องอาศัยความร่วมมือ จากผู้ปกครอง	มีการดำเนินงานและ ประสบผลสำเร็จ
19. การส่งเสริมโครง การมัธยมศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิต ในชนบท	-	1. ขาดงบประมาณ 2. บุคลากรมีน้อย 3. ขอบเขตของการจัด กิจกรรมกว้างขวาง 4. ครูในโรงเรียนยังไม่ เข้าใจขั้นตอนและรูปแบบ การทำงาน 5. ขาดความร่วมมือจาก ประชาชนในท้องถิ่นและ คณะกรรมการศึกษานอก โรงเรียน	ไม่มีการดำเนินงาน